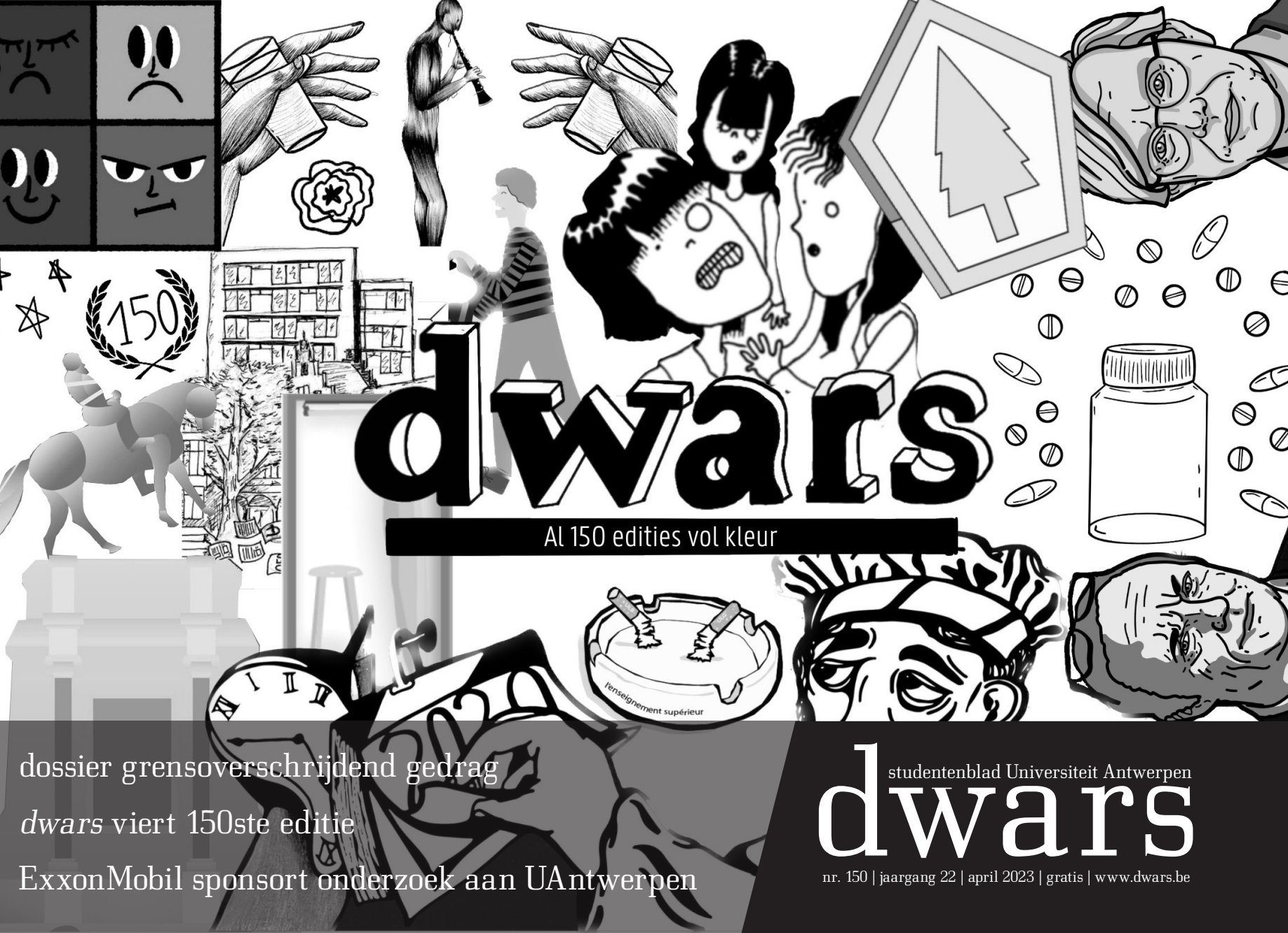

dwars

Al 150 edities vol kleur

dossier grensoverschrijdend gedrag

dwars viert 150ste editie

ExxonMobil sponsort onderzoek aan UAntwerpen

studentenblad Universiteit Antwerpen

dwars

nr. 150 | jaargang 22 | april 2023 | gratis | www.dwars.be

colofon

dwars is het redactioneel onafhankelijk studentenblad van Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. Het magazine verschijnt minstens drie keer per semester en wordt gratis verdeeld op de campussen van UAntwerpen.
Op **www.dwars.be** vind je met stevige regelmaat nieuwe content.

Dit nummer werd afgesloten op 09/04/2023.

Vragen, opmerkingen en suggesties alsook lezersbrieven zijn van harte welkom. Anonieme brieven komen niet in aanmerking. De redactie behoudt zich het recht ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

Oplage: 1.500 exemplaren. V.U. Margaux Albertijn, Prinsesstraat 16, 2000 Antwerpen

adverteren@dwars.be ■ contact@dwars.be ■ werving@dwars.be

hoofdredacteur	Margaux Albertijn
coördinator	Tim Vermeiren
redactie	Amber Peeters ■ Emma Mertens Fee Wouters ■ Fien Pauwels ■ Fleur Goossens Gert Van Langendonck ■ Lena Boeckx Lucas Van Looveren ■ Margaux Albertijn Matthias Vangenechten ■ Mayté Mens Pebbles Antonissen ■ Thijs Hanssen
poëzie	Milan Martinez Sanchez ■ Ronan Wouters
eindredactie	Emma Mertens (verantwoordelijke) Bridget Ansa ■ Elena Ceuppens Fee Wouters ■ Hanne Colémont Ken Hendrickx ■ Lena Boeckx Lucas Van Looveren Margaux Albertijn ■ Mayté Mens Pebbles Antonissen ■ Remco Terryn Thijs Hanssen ■ Thomas Voet ■ Tim Vermeiren
beeld	Amber Peeters (verantwoordelijke) Alice Ristori ■ Fien Pauwels Lena Boeckx ■ Margaux Albertijn
cover & back	Fien Pauwels
vormgeving	Remco Terryn (verantwoordelijke) Elena Ceuppens ■ Emma Mertens Lena Boeckx ■ Manar M'Rabet Hajraoui Margaux Albertijn ■ Pebbles Antonissen Tim Vermeiren
PR	Lena Boeckx ■ Magali Hoofd Margaux Albertijn ■ Tim Vermeiren
sociale media	Pebbles Antonissen (verantwoordelijke) Emma Mertens ■ Lena Boeckx Remco Terryn ■ Sofie Moortgat
IT	Stan Schepers ■ Stein de Groof
drukkerij	EPO

post-pasenperikelen
editoriaal

De paasklokken hebben al een tijd geleden geluid. Ik heb de schappen van de Albert Heijn, de Colruyt en de Delhaize die eerste dinsdag na Pasen al uitgemest om de afgeprijsde chocolade-eieren, -hazen en overige figuren mee te nemen onder het toeziend en licht veroordelend oog van de zelfscankassa. Ik heb zelfs al ostentatief aan de paasbloemen geroken. Welkom in het post-pasentijdperk!

Elke feestdag bloeit er een nieuwe persoonlijkheid in mij op, maar met Pasen is het al helemaal erg. Zeg nu zelf, waarom verzinnen we goede voornemens voor het nieuwe jaar als we onszelf de wedergeboorte kunnen toe-eigenen? Wie daarmee ook begonnen is, had hier beter over moeten nadenken. Nieuwjaar had net zo goed gewoon een schuimwijnfestijn kunnen blijven zonder gemoraliseer. Goed, veel wedergeboorte zit er bij mij niet in: ik blijf een theeleut en ik blijf leuteren over kunst en studiezaken. Uiteindelijk is het paasfeest voor mij voornamelijk een excuus voor chocolade in een andere mal dan normaal en niet meer dan dat. Jezus vergeeft me dat wel.

Toegegeven, voor een student is deze maand niet altijd de gemakkelijkste, waardoor de verzameling aan bruine eitjes een strikte noodzaak wordt. De deadlines vliegen je om de oren. Promotoren lijken gezamenlijk verstoppertje in de inbox te spelen. Die juni-examens komen wel akelig dichtbij en oh, ja, die sociale kalender raast door. De een popt zich om tot adrenalinejunkie (wie heeft er nog rilatine nodig?) en geniet van het waas van haast, de ander bouwt een hechte band op met escapisme. Liefst van al combineer ik de twee. Ik ben graag op mijn qui-vive. Als je lang genoeg studeert, leer je een liefdesverhouding op te bouwen met die drukte, lijkt me. Op die manier wordt een *nine to five* een oase van rust, weet je wel? Tegen je proclamatie moet je jezelf zodanig geherprogrammeerd hebben dat je tegen alle mogelijke heisa en drukte kan. Zoiets. Klinkt dat niet als een mooi excuus?

Maar hé, we doen het toch maar allemaal. Geen enkele reden tot bescheidenheid dus – Jezus is tenslotte niet herrezen om daarna koket te zeggen dat het allemaal niet zoveel voorstelt. We kabbelen allemaal voort, met ons onverantwoord koopgedrag en twijfelachtige agenda-invulling, en de drukte heeft ons nog nooit de das omgedaan. Het gaat misschien net te ver om te zeggen dat we onszelf een kus van de juf (dat is problematisch) en een bank vooruit moeten geven, maar een beetje kalmte in het hoofd mag dat besef wel brengen. Het lukt allemaal wel. De post-pasenpartij is een kermis van jewelste, maar die *diplomaflosj* pakken we wel.

Margaux Albertijn, **hoofdredacteur**

12 **dwarszitter: Macro-economie**
15 **Dirk De Wachter over troost**
19 **Bierman**
20 **centerfold**
22 **het lustrum van *dwars***
24 **moratorium op fossiele onderzoeken?**
26 **zoekertjes**
27 **een canon voor Vlaanderen?**
30 **stuvers aan het woord**
31 **close-up**
32 **kotgeheimen**
33 **poëzie: aardrijkskunde**
36 **doorbraken**
38 **het laatste woord**
39 **poëzie: uit het as (en terug)**

Grensoverschrijdend gedrag is een hardnekkig probleem in Antwerpen en het studentenleven. *dwars* biedt een inkijk in de cijfers en de wirwar van aanspreekpunten aan UAntwerpen.

De plek waar je het grootste deel van je studententijd doorbrengt? De stoeltjes in de aula's. Onze redacteur passeerde langs verschillende aula's en gaf haar ongezouten mening.

veiligheid in Antwerpen

hoe veilig is onze studentenstad?

tekst: Fien Pauwels en Mayté Mens
beeld: Fien Pauwels

Seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag zijn niets nieuws in deze wereld. Het rapport van Safer Cities van Plan International uit 2021 en de UN-MENAMAIS-studie laten niets aan de verbeelding over. De UN-MENAMAIS-studie is een onderzoek door UGent over de preventie en respons op seksueel geweld in België. Safer Cities focust specifiek op jongeren in België. De Vlaamse overheid zette op initiatief van de Vlaamse minister Zuhal Demir met *We Zien U* een sensibiliseringscampagne op rond seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren. Al die voorbeelden tonen aan dat (seksuele) intimidatie op straat een actueel thema blijft.

Stad Antwerpen ging al eerder aan de slag met die berg aan zorgwekkende informatie met de *Wat doe jij?*-campagne met een focus op seksuele intimidatie. De stad bracht filmpjes uit met voorbeelden van hoe je als buitenstaander kan reageren op zulke situaties aan de hand van de *WijGrijpenIn*-campagne van Sensoa. Ook andere vormen van intimidatie en grensoverschrijdend gedrag krijgen aandacht. De campagne *Allemaal Antwerpenaar* geeft aan hoe je als omstander kan reageren op verschillende situaties waarin je discriminatie tegenkomt onder het motto: "Zie je discriminatie? Reageer. Altijd."

Seksuele intimidatie verdient bijkomende aandacht. Dagelijks worden meerdere studenten met zowel *hands-on* als met *hands-off* situaties geconfronteerd. Met *hands-off* situaties worden er situaties bedoeld waarbij geen fysiek contact is: de gekende gebeurtenissen zoals fluiten, naroepen en ongewild aanspreken met persoonlijke vragen. *Hands-on* omvat alle handelingen waarbij het slachtoffer fysiek getroffen wordt, van ongewenste aanrakingen tot verkrachting. Vrouwen zijn de grootste slachtoffergroep van intimidatie: 81% van de vrouwen heeft in hun leven al een vorm van intimidatie meegemaakt. De kans is dus groot dat iemand in je omgeving slachtoffer was. Het rapport van Safer Cities geeft eveneens concrete cijfers: 91% van vrouwen tussen 15 jaar en 24 jaar kregen te maken met seksuele intimidatie. De impact op mannen in dezelfde leeftijdscategorie bleek met 28% beperkter, maar nog steeds significant.

Het verschil in procentpunten tussen de verschillende studies kan worden verklaard door de verschillende vormen van seksuele intimidatie die werden opgenomen in de datacriteria. Voor je kan praten over (seksuele) intimidatie moet er namelijk eerst een kader worden geschetst om te bepalen wat dat juist inhoudt en welke soorten het vaakst voorkomen. De meest voorkomende vormen zijn non-verbale en verbale *hands-off* intimidatie. Ook hier spreken de cijfers boekdelen: 82% van de vrouwen werd nagefloten, 79% nagestaard, 62% kreeg een opmerking over het uiterlijk, 59% werd overdreven flirterig aangesproken en 36% kreeg te maken met ongewenste aanrakingen.

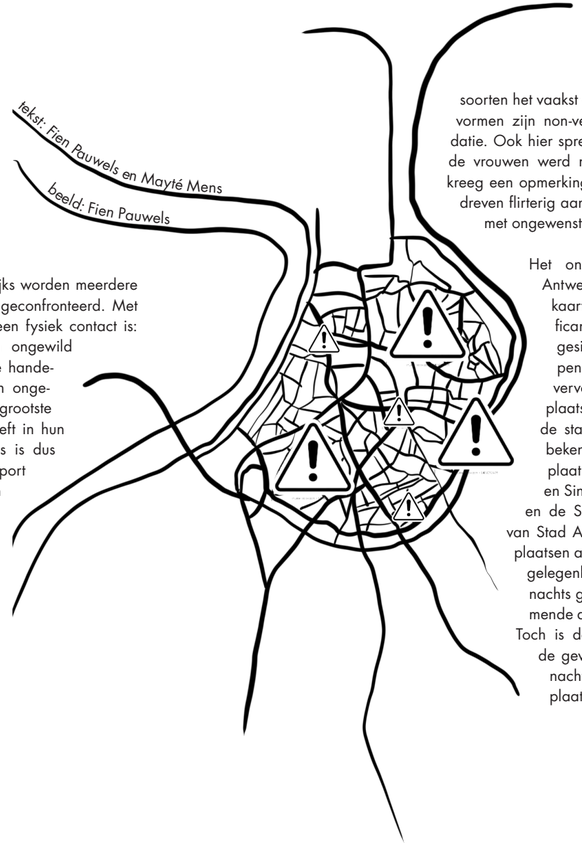

Het onderzoek van Safer Cities naar Antwerpen bracht bepaalde *hotspots* in kaart. Dat zijn plaatsen waar er significant meer seksuele intimidatie wordt gesignaleerd dan elders. In Antwerpen-Stad zijn de *hotspots* het openbaar vervoer, op straat en op vrijetijdsplaatsen. Dat is dus het merendeel van de stad. De aangereikte locaties klinken bekend in de oren: Grote Markt, Groenplaats, Astridplein, Turnhoutsebaan, Meir en Sint-Jansplein, maar ook het Stadspark en de Scheldekaaien. Een anonieme bron van Stad Antwerpen haalt nog enkele andere plaatsen aan zoals handelszaken en uitgaansgelegenheden. Het lijkt iets wat vooral 's nachts gebeurt en velen getuigen van bijkomende angst zodra het begint te schemeren. Toch is dat gedeeltelijk onterecht: 35% van de gevallen gebeurt 's avonds en 14% 's nachts. De helft van de gevallen vindt dus plaats op andere tijdstippen.

De cijfers willen niet zeggen dat je deze plekken best vermijdt; ze tonen aan dat er specifieke openbare ruimten zijn die seksueel geweld faciliteren. Dat is belangrijke informatie voor stadsplanners en beleidsmakers: zij kunnen daarmee rekening houden om verder te timmeren aan een stad die een veilige plek vormt voor iedereen.

Het bovenstaande zijn vooral abstracte cijfers. Zolang je zelf geen slachtoffer bent, kan het iets zijn wat ver van huis blijft. Daarom tonen we hieronder een anonieme getuigenis van iemand die geïntimideerd werd in Antwerpen. Een kleine disclaimer: dit is slechts één getuigenis – elk slachtoffer heeft een eigen verhaal.

"Ik woon in de buurt van de Ossenmarkt. Samen met mijn vriend ging ik naar mijn kot. Het was weekend: dan zijn de mensen die je daar op straat tegenkomt toch anders dan doorheen de week. Toen we aankwamen in de straat, zagen we een groepje van drie duidelijk aangeschoten mannen. Ze stonden in het midden van de weg te babbelen. Door hun dronkenschap voelde ik me niet op mijn gemak, maar gelukkig hoefde ik hen niet te passeren om aan mijn deur te geraken. Toen we verder de straat in kwamen, begonnen ze naar me te roepen. Het waren de 'normale' obsceniteiten die je als vrouw wel vaker te horen krijgt. Ik probeerde ze zo veel als mogelijk te negeren. Nu, het was de eerste keer dat mijn vriend zulk gedrag van dichtbij meemaakte. Hij begon zich erg beschermend naar me te gedragen, maar dat zorgde ervoor dat de mannen nog meer begonnen te roepen en dichterbij kwamen. Zelfs toen we bij de deur kwamen, bleven ze roepen. Plots kwamen ze vlakbij, zo dicht dat een van de drie tegen mij stond. Ik vroeg of ze alsjeblieft afstand konden houden. Mijn vriend schoot toen in de verdediging en kwam tussen mij en de mannen staan. Op dat moment werden >

ze pas echt agressief. Zelfs toen we binnen waren, bleven ze buiten roepen dat ze ons zouden slaan. Daar bleven ze een tijdje. Op een gegeven moment zijn ze wel vertrokken, maar het bleef een enge ervaring."

Mocht je slachtoffer worden, is het belangrijk om te weten waar je terecht kan. Op welke plekken ben je veilig en kan je geholpen worden? In Antwerpen zijn er verschillende organisaties die je kunnen helpen als slachtoffer van intimidatie, al dan niet seksueel. Een belangrijke organisatie om toe te lichten is het Zorgcentrum na Seksueel Geweld. Dat zorgcentrum kan je helpen met verscheidene zaken. Medische zorg, psychologische zorg en juridische zorg zijn daar allemaal beschikbaar. Psychologische begeleiding is belangrijk na bepaalde situaties. Een andere functie van het zorgcentrum is het forensisch onderzoek. Ze stellen een verkrachtingskit op, waarbij bewijs van de gebeurtenis wordt verzameld. Dat bewijs kan je helpen als je ervoor kiest om een klacht in te dienen, al is de klacht zelf natuurlijk geen verplichting. Mocht je het niet zeker weten op het moment zelf, houden ze het bewijs zes maanden bij na de feiten voor het geval je alsnog verdere stappen zou ondernemen. Het zorgcentrum staat dag en nacht voor je klaar en is zonder afspraak te betreden. Als je je er niet comfortabel bij voelt, kan je ook altijd met een medewerker bellen, chatten of mailen.

Als auteurs hopen we natuurlijk dat niemand gebruik hoeft te maken van het zorgcentrum. Die droom lijkt soms nog ver weg, zoals de studies in dit artikel aangehaald aantonen. Om samen voor een veiligere stad te gaan, geven we graag nog de 5 A's van de *WijGrijpenIn*-campagne Sensoa mee. ■

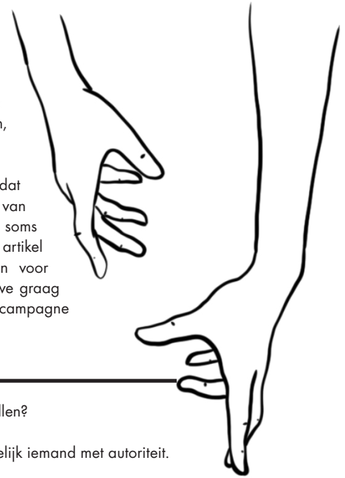

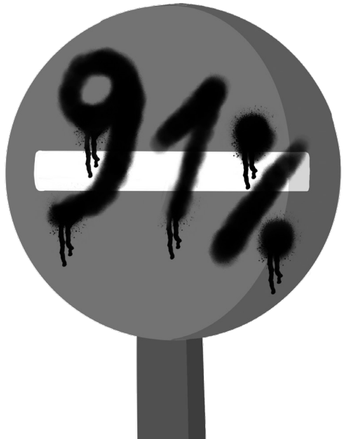

Hoe reageer je wanneer je ziet dat er iemand wordt lastiggevallen?

- **Anderen betrekken**
  Vraag hulp aan anderen en betrek indien mogelijk iemand met autoriteit.
- **Afleiden**
  Haal de aandacht weg van het slachtoffer en leid de dader af.
- **Afzonderen**
  Haal het slachtoffer fysiek uit de situatie.
- **Aanspreken**
  Spreek de dader of het slachtoffer aan.
- **Aanwezig blijven**
  Mocht je je niet veilig voelen om in te grijpen, kan je aanwezig blijven en de situatie in het oog houden. Je kan het slachtoffer achteraf ondersteuning bieden.

Waar kan je terecht na seksueel geweld of seksuele intimidatie?

- **Zorgcentrum na Seksueel Geweld in Antwerpen (UZA)**: 03/436 80 50
- **Professionele hulplijn voor vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling**: 1712
- **Centrum Algemeen Welzijnswerk**: 0800 13 500

eerste hulp bij grensoverschrijdend gedrag

een leidraad door de verkokering

tekst: Margaux Albertijn en Matthias Vangenechten ■ beeld: Fien Pauwels

Wie kan je aan UAntwerpen helpen bij grensoverschrijdend gedrag? Een doodeenvoudige vraag die een nog doodeenvoudiger antwoord verdient. De realiteit is iets weerbarstiger. De wirwar van potentiële aanspreekpunten met elk hun eigen niet altijd even helder afgebakende functieomschrijvingen valt bezwaarlijk onder de noemer 'drempelverlagend'. Wij lijsten hen op en (laten hen) vertellen wanneer en waarmee ze je kunnen ondersteunen.

Oorspronkelijk was dit stuk bedoeld voor december 2022. Toen werd ons op het hart gedrukt dat er die maand nog een decreet zou komen dat het statuut van vertrouwenspersonen voor studenten regelt en dat dit stuk snel achterhaald zou worden, mochten we niet wachten. Intussen zijn we vier maanden verder en er is nog altijd geen decreet. Personen die grensoverschrijdend gedrag plegen wachten niet tot het juiste decreet er is, terwijl slachtoffers te allen tijde toegang moeten hebben tot de juiste hulp, ongeacht decretale bepalingen. Daarom schrijven we over de situatie zoals die nu is. Mocht het decreet in kwestie zaken aanzienlijk doen wijzigen, lees je dat als eerste in *dwars*.

studentenbemiddelaar

Word je als student geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag en is de dader een andere student? Dan kan je aankloppen bij Walter Sevenhans, de studentenbemiddelaar van UAntwerpen. Hij legt zijn rol uit: "Als er zich grensoverschrijdend gedrag stelt van een personeelslid naar een student moet je bij een van de vertrouwenspersonen *(zie verder, n.v.d.r.)* zijn. Wanneer er een geval van grensoverschrijdend gedrag is tussen studenten, kan men bij mij terecht. Ook personeelsleden die menen dat een student bepaalde regels overtreedt, kunnen bij mij terecht."

"Dan start mijn werk tot bemiddeling. Ik hoor zowel de partij van wie de klacht uitgaat als de partij die wordt beschuldigd. Het is mijn taak neutraal te zijn ten aanzien van beide partijen. De verzoeker bepaalt wanneer de bemiddeling is geslaagd en moet dat expliciet te kennen geven. Als de bemiddeling niet geslaagd is, ben ik verplicht om de zaak door te schuiven naar de Deontologische Commissie die tuchtmaatregelen kan toekennen. Die maatregelen gaan van een vermaning tot een verbod aan examens of bepaalde diensten deel te nemen tot een tijdelijke of zelfs definitieve uitsluiting. Zelf kan ik geen sancties toekennen. Er is niemand die bang hoeft te zijn van mij – dat werkt drempelverlagend en creëert een sfeer van vertrouwen. Het biedt comfort voor alle partijen, inclusief voor mezelf."

"Is de bemiddeling geslaagd? Dan leggen we afhankelijk van de situatie een eenzijdig of wederzijds engagement op papier vast. De beklaagde erkent dat hij iets heeft overtreden, toont zich ervan bewust en belooft dat het niet meer zal gebeuren. Komt hij zijn engagement niet na? Dan zal zijn zaak uiteindelijk bij de Deontologische Commissie belanden die dus wel sanctioneringsbevoegd is."

"De student krijgt in de regel binnen de 48 uur antwoord van mij en in diezelfde week voer ik zo mogelijk de bemiddelingsgesprekken. Voorbeelden van meldingen die tot bij mij komen: studenten die zich belaagd voelen of gepest worden, maar ook professoren die menen dat een student auteursrechten heeft geschonden of zich onfatsoenlijk heeft gedragen tegen hen."

Sevenhans benadrukt tot slot dat bij het bemiddelingsproces zorgzaam wordt omgegaan met het welbevinden van de student. "Het is niet evident om de twee mensen tegelijk aan tafel te krijgen. Het kan samen, het kan apart. We gaan dat niet forceren. Elke case (meer dan 90%) die leidt tot schuldinzicht, vergevingsgezindheid en verzoening geeft de verschillende partijen én mezelf veel voldoening." ➤

Evaluatie: zoals bij de andere mogelijke aanspreekpunten is de eerste drempel niet de geringste. De persoonlijke pagina van Sevenhans vermeldt dat hij studentenbemiddelaar is, maar daarmee weet je nog altijd niet wat een studentenbemiddelaar doet. Bovendien moet je al weten van het bestaan van een studentenbemiddelaar om op de pagina van Sevenhans uit te komen. Eens je de studentenbemiddelaar hebt gevonden, zijn er nog maar weinig drempels.

vertrouwenspersonen

Mocht je geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag waarbij een medewerker van de universiteit is betrokken, zijn de vertrouwenspersonen het geschikte aanspreekpunt. UAntwerpen telt tien vertrouwenspersonen voor studenten en drie vertrouwenspersonen voor doctorandi. We spraken Iris Wyns, een van die vertrouwenspersonen. "Iedereen is vrij om zich tot een van deze vertrouwenspersonen te richten, ongeacht de campus. Je kiest dus zelf een vertrouwenspersoon – dat hoeft niet iemand van jouw campus te zijn."

"De cases waarmee je bij ons terecht kunt, gaan onder andere over grensoverschrijdend gedrag zoals machtsmisbruik, verbale agressie, ongewenste intimiteiten en pesterijen. Een vermoeden van grensoverschrijdend gedrag, wanneer je bijvoorbeeld denkt dat iemand in jouw directe omgeving hiermee te maken heeft, kan ook gemeld worden. Idem voor het gevoel hebben dat je er door je huidskleur, geloof of seksuele voorkeur niet bij hoort of anders behandeld wordt."

"Als vertrouwenspersoon bied ik een luisterend oor en geef ik advies en ondersteuning bij eventuele verdere stappen. Die vervolgstappen zullen afhangen van de case. Op basis van een analyse van de situatie zoekt de vertrouwenspersoon mee naar oplossingen." Wyns beklemtoont dat de student de regie in handen houdt en dat alle meldingen met de grootste discretie en zorg worden behandeld. "De vertrouwenspersoon mag niets ondernemen zonder het akkoord van de persoon die het probleem heeft aangekaart en is gebonden door het beroepsgeheim. Wanneer een verzoek toekomt (telefonisch of per e-mail), dan wordt er binnen de tien dagen een afspraak geregeld."

Evaluatie: sinds enige tijd bokst de Vlaamse Regering een decreet in elkaar dat een juridisch betrouwbaar kader schept voor vertrouwenspersonen voor studenten. Zolang dat decreet uitblijft, is er de facto geen wettelijk kader voor die vertrouwenspersonen. UAntwerpen lost dat tussentijds op door de vertrouwenspersonen voor werknemers ook in te zetten voor studenten. Het is uiteraard van het grootste belang dat er goed opgeleide mensen zijn bij wie studenten kunnen aankloppen in alle gevallen dat zij met grensoverschrijdend gedrag worden geconfronteerd. De vertrouwenspersonen bleken goed bereikbaar. Het is alleen maar de vraag hoe bekend vertrouwenspersonen bij studenten zijn en of ze niet te ver staan van studenten.

facultaire ombudspersonen

Om te beginnen moeten we het onderscheid maken tussen de facultaire ombudspersonen en de centrale ombudspersoon. In cases van grensoverschrijdend gedrag beperken ze zich allebei evenwel tot doorverwijzen. We contacteerden de ombudsdienst van de faculteit Rechten: "Facultaire ombudspersonen fungeren als aanspreekpunt bij geschillen die verband houden met de toepassing van het onderwijs- en examenreglement. De ombudspersoon heeft een hoofdzakelijk bemiddelende, maar ook een informerende en adviserende rol. Een van de kerntaken van de ombudspersoon is optreden als bemiddelaar tussen student en examinator met als doel problemen te voorkomen of op te lossen met betrekking tot examensituaties, inclusief permanente evaluatie."

In gevallen van grensoverschrijdend gedrag heeft de facultaire ombudspersoon een doorverwijs- en opvolgfunctie. "Wij zijn als ombudspersonen een nulde lijn en eerste luisterend oor, maar zullen steeds doorverwijzen naar de meer gespecialiseerde bevoegde diensten. Ombudspersonen hebben immers een meldingsplicht. De ombudspersonen zijn dus een van de verschillende opvangkanalen voor de student. Wanneer het grensoverschrijdend gedrag tussen een personeelslid en een student betreft, zal de vertrouwenspersoon (naar keuze) de meest aangewezen persoon zijn. Ombudspersonen kunnen wel personen vergezellen naar de vertrouwenspersoon bij een eerste gesprek."

centrale ombudspersoon

Naast heel wat facultaire ombudspersonen heeft UAntwerpen ook één centrale ombudspersoon in de persoon van Luc Van de Poele, die daarnaast ook departementshoofd onderwijs is. "Het is de bedoeling dat studenten zich eerst wenden tot de facultaire ombudspersoon. Wanneer een student zich bij mij veiliger voelt of wanneer de student vindt dat de facultaire ombudspersoon geen soelaas kan bieden, kan die bij mij terecht. Denk aan de situatie dat de faculteit of facultaire ombudspersonen zelf een betrokken partij zijn. De centrale ombudspersoon is ook het klankbord van de facultaire ombudspersonen. Wanneer een reglement geïnterpreteerd moet worden en ze niet goed weten hoe ze ermee overweg moeten, kunnen ze bij mij terecht. Maar bijvoorbeeld ook bij conflicten met een student die delicaat of tijdrovend zijn."

"Reglementen dekken niet alle situaties", stipt Van de Poele aan. "Er zijn altijd studenten aan wie niet is gedacht bij het opstellen van een reglement. Dan moet je als centrale ombudspersoon durven zeggen dat een beslissing die normaliter conform de regels is voor die ene individuele student niet de meest redelijke beslissing is, om die argumenten vervolgens voor te leggen aan diegene die hierover beslist – dat kan gaan van een examencommissie tot de rector."

Van de Poele schat dat hij op jaarbasis een veertigtal interventies doet. Vaak gaat het over even een facultaire ombudspersoon informeren hoe die een bepaalde situatie best inschat. Dus lang niet genoeg om de functie voltijds te maken. "Het risico is reëel dat een voltijds ombudspersoon zaken zal wegtrekken van de faculteiten. We trachten facultaire ombudspersonen zo veel mogelijk problemen zelf te laten oplossen. Als centrale ombudspersoon treden we in tweede instantie op. Aan onze universiteit vinden we het belangrijk dat problemen worden opgelost op een zo laag en functioneel mogelijk niveau."

Evaluatie: aangezien de gezichten van de facultaire ombudspersonen onder studenten in de regel bekender zijn dan die van de vertrouwenspersonen mag hun rol niet worden geminimaliseerd en is het van belang dat zij ondanks hun schijnbaar beperkte doorverwijsfunctie goed voorbereid zijn om met situaties van grensoverschrijdend gedrag om te gaan. De rol van de centrale ombudspersoon wordt aan UAntwerpen bijzonder minimalistisch ingevuld. De naam van de huidige ombudspersoon kwamen we via mondelinge weg te weten. Op de website van UAntwerpen wordt er opmerkelijk genoeg geen gewag gemaakt van het bestaan van een centrale ombudspersoon – zelfs de persoonlijke pagina van Van de Poele vermeldt het niet als een van zijn mandaten.

STIP

Bij het STIP kunnen studenten terecht voor de meest uiteenlopende steun, van financiële ondersteuning en studietrajectbegeleiding tot psychologische begeleiding. "Mocht je geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag, kan het STIP je helpen met psychologische begeleiding", vertelt een medewerker. "We vangen je dan op en proberen zo goed mogelijk te achterhalen waar je op dat moment nood aan hebt en gaan vooral daarop in. De studentenpsychologen van het STIP zijn specifiek opgeleid om de eerste opvang te doen van studenten die grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt en om de verdere verwerking van wat er gebeurd is te ondersteunen. Het STIP kan ook helpen om gespecialiseerde hulp te zoeken buiten de universiteit, zoals traumatherapie. Wil je eerder melding doen van grensoverschrijdend gedrag? Dan contacteer je best een vertrouwenspersoon van onze universiteit. Vertrouwenspersonen zijn niet verbonden aan het STIP, maar studentenpsychologen kunnen je wel naar hen doorverwijzen."

Evaluatie: als er iets is waar de communicatiedienst van UAntwerpen op hamert, is het wel dat je als student met zowat alles naar het STIP moet. De veelvuldige herhaling zorgt er evenwel voor dat de studentenpsychologen gemakkelijk bereikbaar en aanspreekbaar zijn. Qua doorverwijsluik maakt het STIP het de student alleszins gemakkelijker dan de meeste andere diensten. Enig puntenverlies mag je het betalende karakter van de individuele begeleiding aanrekenen.

Mensura

Wat doet Mensura eigenlijk? We hadden het hen graag zelf gevraagd, maar na een beetje mailen bleek Mensura niet bereid te zijn tot een gesprek. Wel verwees het ons door naar een gesprek dat we hadden met de Dienst Welzijn dat niet ging over Mensura. Nochtans kan het geen kwaad om hun rol even te belichten. Zelfs de rector verslikte zich vorig jaar in een interview in de rol van Mensura. Van de Dienst Welzijn kregen we volgende reactie: "Mensura is onze externe dienst voor preventie en bescherming op het werk. Zij nemen die welzijnsdomeinen op waarvoor we intern geen expertise hebben, waaronder medisch toezicht, psychosociale aspecten en ergonomie." Voorts werd er naar Pintra doorverwezen, wat niet toegankelijk is voor studenten en voorts ook weinig extra informatie bevat. Ook de site van UAntwerpen meldt niets over Mensura in het kader van welzijn.

Evaluatie: om geen foutieve informatie te verspreiden verzoeken we via deze weg de universiteit om opheldering te bieden over de hulp die Mensura kan bieden aan studenten. Vragen die zeker een antwoord verdienen, ➤

volgen hierna. In welke situaties kunnen studenten bij Mensura terecht? Hoe komen ze bij Mensura terecht? Biedt Mensura begeleiding aan in gevallen van grensoverschrijdend gedrag? Zo ja, hoe ziet die begeleiding eruit? En waarom juist Mensura?

onder constructie: extern meldpunt

Pro forma vermelden we ook dat er een extern meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs in de pijplijn zit en deel zal uitmaken van een meldpunt van het nieuwe Vlaamse Mensenrechteninstituut. De universiteiten zagen zo'n extern meldpunt eerst niet zitten, daarna ineens wel. Klinkt niet echt laagdrempelig? Ook de Vlaamse Vereniging voor Studenten uitte die bezorgdheid al. *To be continued.*

studentenportaal

Het nieuwe Studentenportaal, tevens het oude Blackboard, zou alle informatie voor studenten op een laagdrempelige manier moeten bundelen. We deden de test in het bijzijn van mensen van de Dienst Welzijn en de theorie bleek charmanter dan de werkelijkheid. Lees op *dwars.be* onze calvarietocht om de juiste aanspreekpunten op Studentenportaal te detecteren.

Evaluatie: we willen de vrienden en de familie van de studenten aan wie we hebben gevraagd om te achterhalen bij wie ze terechtkunnen in gevallen van grensoverschrijdend gedrag geruststellen dat ze niet vermist zijn, maar gewoon nog bezig. Misschien een revolutionaire gedachte waar nog flink moet over worden vergaderd, maar zet bovenaan naast campusleven een knop welzijn, met daarachter een overzichtelijke schematische pagina wat je kunt doen als je slachtoffer bent van grensoverschrijdend gedrag. Het is ook een signaal dat de universiteit grensoverschrijdend gedrag niet wil verstoppen, maar echt belangrijk vindt. Toch minstens even belangrijk als dat studenten hun verloren voorwerpen terugvinden.

conclusie

Het was werkelijk een karwei om dit stuk te schrijven. Een groter karwei dan het had mogen zijn. Er werd duchtig doorverwezen en tijd gekocht om te antwoorden op algemene vragen die spontaan moeten kunnen worden beantwoord. De verkregen antwoorden bleken niet altijd even accuraat. Procedures raken moeilijk op elkaar afgestemd met als gevolg dat een toegankelijke communicatie op maat van de student onmogelijk is – niet bepaald een detail. Onderweg groeide de bedenking of UAntwerpen de afgelopen jaren überhaupt een aanspreekpunt had voor gevallen van grensoverschrijdend gedrag tussen een student en een medewerker. De vertrouwenspersonen nemen deze taak pas recent op zich. Voorheen moesten studenten te rade bij de studentenbemiddelaar, die nochtans kwesties van studenten onderling behandelt, of facultaire ombudspersonen, die daar niet voor zijn opgeleid en een doorverwijs- en opvolgfunctie hebben. De vraag stelt zich naar wie er binnen de universiteit door te verwijzen viel en hoe cases verder werden opgevolgd.

In afwachting van een centraal actieplan ontstaan er ook binnen faculteiten ad-hocinitiatieven zoals werkgroepen rond diversiteit en grensoverschrijdend gedrag. We hebben veel goede wil gezien van individuen, maar de kloof tussen wat theoretisch werkt en de praktijk heeft soms veel weg van een oceaan. Mensen zijn blij dat ze de eigen procedures kennen, maar wanneer er niveau-overschrijdend moet worden gedacht, wordt het onduidelijk. Een gesprekspartner stelt het zo: "Het is goed dat jullie opmerken dat het moeilijk is om te weten waar je terecht kan. De procedures worden uitgedacht door mensen die de structuren van de universiteit kennen en van daaruit denken, maar die zelf niet ervaren wat grensoverschrijdend gedrag is. Ik merk dat bij mezelf ook: ik weet wat ik doe en naar wie ik moet verwijzen in welke omstandigheden, maar vraag me niet wat de mensen doen naar wie ik verwijs."

Niet zonder belang natuurlijk. Een geïnterviewde vat de essentie goed samen: "Het is confronterend om te horen dat het zo moeilijk is om de juiste aanspreekpunten te vinden. Als je slachtoffer bent van grensoverschrijdend gedrag en je wilt er iets mee doen, dan heb je echt geen energie om nog twee dagen uit te zoeken waar je terecht kan."

Laat dit stuk een nieuwe aansporing zijn om niet in functie van structuren te denken, maar de student voorop te stellen. Je zou geen hulp nodig moeten hebben bij het krijgen van hulp. ■

cultuurkalender

april

27/4 -29 **The Golden Stool**
AfrOpera, Bourlaschouwburg
MO VE

mei

4/5 **Vioolconcerto van Elgar**
klassieke muziek, Koningin Elisabethzaal
MO VE

4/5 **concert door Symphonic City Sounds**
symfonisch orkest, Aula Rector Dhanis

4/5 -6 **theater door De Bromvlieg**
theaterstuk, Zaal Zirkus

4/5 **filmavond WINAK-*dwars***
cinema, Campus Middelheim

uitgelicht: The Golden Stool

Ken jij het verhaal van de gouden stoel? Dat gaat over de oorlog in 1900 tussen Groot-Brittannië en het Ashantirijk, gelegen in het huidige Ghana. De aanleiding voor de oorlog was een gouden stoel, die voor de Ashanti een heilig artefact was en die het Britse rijk in handen wilde hebben. Die stoel zou het symbool zijn geweest voor de heerschappij over de Ashanti, waardoor die de kolonisator eveneens aantrok. Of nu ja, misschien lag dat gewoon aan het goud. Op de Britse beslissing volgde een opstand van de Ashanti: ze stuurden een vrouwelijk leger van vrijwilligers om het gouden artefact te beschermen. Hun leider? De krijger Nana Yaa Asantewaa en bijgevolg protagonist van *The Golden Stool, or the Story of Nana Yaa Asantewaa.*

In een mengeling van dans, zang en percussie wordt het historische verhaal uit de doeken gedaan, onder leiding van multidisciplinair kunstenaar Gorges Ocloo. Je kan *The Golden Stool* zien als een geschiedenisles in de vorm van een AfrOpera die typisch Afrikaanse muziek en dans combineert met westerse operaklassiekers. Zo wordt het eveneens een verhaal van de teugels wederom in handen nemen. *The Golden Stool* neemt een onderbelichte geschiedenis en Afrikaanse cultuur van onder het stof en zet ze in de spotlight in de Bourlaschouwburg. Aanschouw de kracht van een symbool, van geschiedenis en van een strijdlustige vrouw op één podium.

Wil jij naar The Golden Stool *op 28 april in de Bourlaschouwburg? Houd dan zeker onze socials in de gaten! Wie weet win jij wel een gratis duoticket.*

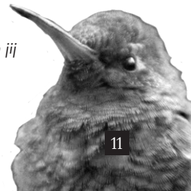

Macro-economie (Jacques Vanneste) 27 maart 2023

dwarszitter

tekst: Fee Wouters ■ beeld: Fien Pauwels en Remco Terryn

Wanneer ik door de gangen van de universiteit dwaal, ben ik altijd nieuwsgierig naar de studierichtingen en lessen van andere studenten. Voor dit artikel besloot ik een groep onbekende studenten een aula binnen te volgen en belandde ik als student Taal- en letterkunde in de les Macro-economie van de derde bachelor Politieke Wetenschappen.

Met een kleine angst voor cijfers en het onbekende schuif ik op maandagochtend mijn tafeltje uit in de aula. Ik verstop me tussen de andere studenten om mijn beduusde gezicht te verbergen, want op de presentatie verschijnt meteen een complexe formule over een even complex economisch begrip. Dan gaat professor Jacques Vanneste van start met zijn les. Mijn stress neemt al snel af door het vrolijke figuur vooraan in de aula. Hij verklaart dat afgelopen week een topweek was: enerzijds was het kiesweek voor de studenten en anderzijds was hij de dag ervoor, zondag 26 maart, aanwezig op de koers Gent-Wevelgem. Samen met zijn kinderen beklom Vanneste de Kemmelberg. Dankzij zijn elektrische fiets kon de prof makkelijk de top bereiken, in tegenstelling tot zijn kinderen die puffend bovenkwamen.

Dan begint de les echt. Ik moet eerlijk zijn, veel begrijp ik er niet van: de informatie gaat mijn ene oor in en het andere meteen weer uit. Ik word afgeleid door de Engelse presentatie en de bijhorende Nederlandse uitleg. Maken de studenten hun notities in het Engels, Nederlands of beide? Die verwarring ligt misschien aan mij, als taalstudent. Wat me opvalt, is dat prof Vanneste veel linken legt met andere hoofdstukken en aangeeft dat de leerstof een mogelijke examenvraag zou kunnen zijn; dat zal de oplettende studenten wel helpen. De les gaat voort, totdat professor Vanneste begint te hinkelen. Zijn been zit door zijn enthousiasme in de war met de draad van de microfoon. Na wat gestuntel staat hij weer op twee voeten en hervat Vanneste zijn les.

Nadat de klas een deel van de leerstof heeft afgewerkt, valt er een stilte die verstoord wordt door het piepen van werktuigen. De werken aan de vervallen gebouwen gaan onverstoord door, waarop een intermezzo volgt. Professor Vanneste legt uit dat de individuele kantoren van de proffen zullen verdwijnen; het wordt één grote ruimte. Kunnen de professoren hun boeken uit de kelder halen en hun eigen bibliotheek terug opbouwen? “Spannend”, giechelt Vanneste. Hij vangt de les aan, rondt een hoofdstuk af en begint aan het volgende, tot er nogmaals een stilte valt. De draad van de microfoon zit voor een tweede keer vast. Nu heeft de draad de benen van de prof niet gevangen, maar de bureaustoel. Na een kleine minuut stilte verschijnt het rode hoofd van Vanneste boven het bureau.

Ondanks alle verrassende intermezzo’s, heeft de klas op een snel tempo twee hoofdstukken afgerond en een derde aangezet. Ik begreep de inhoud niet, maar de andere studenten hopelijk wel. Gelukkig kon professor Vanneste vooraan in de aula de pijn verlichten: het vrolijk mannetje op de voorgrond leidde me af van de moeilijke achtergrond. ■

katzitters: 4/5

UAntwerpen behandelt uw zitvlak niet goed

een objectieve beoordeling

tekst: Margaux Albertijn ■ beeld: Amber Peeters en Margaux Albertijn

Studentenverenigingen zijn niet zo bepalend voor je studententijd als ze willen doen uitschijnen – anders zou die 80% van de studenten wel iets vaker naar een cantus gaan. Een uitzonderlijk slechte prof doet het ook niet per se, dat is gewoon voer voor geroddel. Weet je wat wél het grote verschil maakt voor je leven als student? De stoelen in de aula’s waar je wekelijks naartoe trekt.

Het is simpel. Rugklachten kunnen voorkomen worden door een degelijke stoel. Je zithouding tijdens je studententijd bepaalt je kwaaltjes vanaf een jaar of dertig. Je kan beter opletten als je niet steeds afgeleid raakt door gekraak, gepiep, gemor, gekerm of geknars. Een tafel die voldoende groot is, leidt tot betere notities. Heb je nog meer bewijs nodig? De aulastoelen zijn dé bepalende factor van je studentenleven.

S.R.002

Hoeveel uren van mijn leven heb ik wel niet in deze aula gespendeerd? Het duplicaat van S.R.001 heeft me wellicht op mijn slechtste momenten gezien, maar altijd verwelkomd. Al lag dat hartelijke welkom meer aan de algemene sfeer van solidariteit tussen alle rijen dan aan de stoelen zelf. Waar de bekleding uitnodigt tot een zeker genestel en waar mijn zithouding me niet rechtstreeks naar de spoed verwijst, merk ik dat wie langer dan ikzelf is, hun benen vrijwel overal behalve onder de tafel kwijt kan *(na een sterk staaltje onderzoeksjournalistiek heeft een anonieme bron van boven de 200 cm de vermoedens bevestigd, n.v.d.r.)*. Mijn gevoel voor solidariteit dwingt me om S.R.002 af te keuren.

S.KS.203

Wanneer ik de aula binnenstap, waan ik me een lid van een of andere hoge raad. In een halve cirkel staan bureaustoeltjes aan lange witte tafels. Met enig gevoel voor narcisme zet ik me in het midden. Waar is die microfoon? Ik heb iets te zeggen! De stoelen zelf zijn vrij comfortabel, maar de zithouding die de kromming van de leuning afdwingt, had beter gekund. Een groter probleem: zelfs voor mij *(156 centimeter, n.v.d.r.)* staat het tafel-stoelgeheel laag. De hoeveelheid keren dat ik me wil verzetten en mijn knie ergens tegen stoot, is beschamend. Ik eis stante pede meer begrip voor studenten die niet kunnen stilzitten. Wij hebben ook rechten.

S.M.001

Het is een gecontesteerde aula. Bij het schrijven alleen al voel ik de behoefte om me te verplaatsen naar een bunker, uit angst voor de S.M.001-fanatici van de wereld. Die fanatici zijn, voor alle duidelijkheid, zowel laaiend enthousiast als witheet van woede. In theorie is het systeem ingenieus: de stoelen zijn bevestigd aan de tafels, waardoor het waarschijnlijk de enige aula is waarbij je elkaar relatief eenvoudig kan passeren. Mijn recht op vrije meningsuiting lonkt echter: die stoelen zijn te hard voor mijn frêle achterwerk. Het is handig, ja, maar ik ben te onhandig om uit die stoelen te komen zonder accidenten en ik heb niet genoeg vlees aan mijn botten om me niet enigszins beurs te voelen na drie uur in S.M.001. Sorry. ➤

G.T.103

Dit reuzenlokaal behelst een gelijkaardig systeem als S.M.001: de stoelen zijn via een beweegbare balk aan de tafels bevestigd, waardoor passeren eenvoudig is en over het geheel vallen nog eenvoudiger. Een groot voordeel aan G.T.103, in vergelijking met S.M.001, is dat je een pak meer plaats voor je benen hebt. Zou de architect ervan uitgaan dat de gemiddelde ingenieurwetenschapper langere benen heeft dan de gemiddelde sociale wetenschapper? Voer voor een doctoraat. De immense aula zorgt ervoor dat het iets esthetischer wordt dan in S.M.001, maar het kan goed zijn dat ik me simpelweg geïntimideerd voel.

G.U.S.026

Ik dwaal door de gangen en beland hier. De stoelen doen me denken aan mijn middelbare school: vooroorlogse muren en stoelen, en tafels die niet veel later gekocht kunnen zijn geweest. De losse stoelen voeren me terug naar herinneringen aan aftandse wachtkamers, maar goed, de waarheid heeft ook haar rechten: er bestaan ergere stoelen op Universiteit Antwerpen. De stoelen zijn zodanig middelmatig dat het moeilijk wordt om meer te zeggen. Voldoende beenruimte, zeker. Een degelijk tafelblad, absoluut. Ik zit liever elders, maar neem het niet persoonlijk. Het ligt niet aan jou, het ligt aan mij.

D.O.01

Het O-gebouw is sowieso een geval apart. Alle trappen, deuren en gangen leiden me naar dezelfde paar aula's en tegelijkertijd vind ik de aula waar ik moet zijn zelden op tijd. Neem nu D.O.01: het kost me meer tijd dan zou moeten om hier te raken. Ik heb ook nog andere problemen met de aula: het tafelblad is veel te klein om op grote voet te studeren of te noteren met enige zwier. En dan heb je de stoelen nog! Zit iemand zodanig kaarsrecht als de stoelen van je vragen? Ik voel me haast niet waardig om aanwezig te zijn. Met een zithouding die in de buurt komt van de welvingen van een meetlat lukt opletten me niet bepaald. Ik hoop maar dat mijn lessen hier niet al te vaak doorgaan.

D.R.107

Wanneer ik de aula binnenfladder, ga ik ervanuit dat ik maar gauw wegwezen moet. De hartvormige, beklede stoelen zien er nu niet meteen comfortabel uit. Maar wat blijkt? Mijn zitvlak vlijt neer op een zwartkleurig wolkje. Ik zie geen goede reden voor de vorm van de stoelen, maar

eenmaal geïnstalleerd stoort het niet. De stoelen staan aan lange tafels, waardoor je een ruim tafelblad hebt, mits je je buur niet al te veel vrijheid laat. Het voornaamste nadeel aan deze aula is de hoogte van de tafels: je kan net zo goed in kleermakerszit gaan zitten als je ergens je benen kwijt wil.

D.Q.01

De rechtlijnigheid van het Q-gebouw kan me wel bekoren, evenals de minimalistische maxi-aula die D.Q.01 in wezen is. Het tafelblad is groter dan in de meeste van dit soort grote aula's, waardoor mijn groter dan gemiddelde laptop er voor de verandering wél op past. De stoelen zijn ditmaal dan weer relatief hoog, waardoor ik rechter moet zitten dan ik zou willen. Ze zijn relatief comfortabel, maar niet in die mate dat ik kan wegdromen. Waarschijnlijk de bedoeling van een snode architect die in het belang van onderwijs geloofde. *Yikes.* ■

Vertroostingen

Dirk De Wachter over troost

tekst: Lucas Van Looveren ■ beeld: UPC KU Leuven

Dirk De Wachter, de psychiater die zijn volk leerde omgaan met het lijden, onderging door een kankerdiagnose zelf een *annus horribilis*. In zijn laatste worp, *Vertroostingen*, schrijft hij openhartig over zijn ziekte. Een boek over het belang van menselijke verbondenheid en de helende kracht van kunst en cultuur.

Parijs, daar waren we.

De aanvang van het eerste hoofdstuk spreekt al meteen tot de verbeelding. De eerste regels van *Vertroostingen* lezen als een verslag van een schijnbaar zorgeloze uitstap naar Centre Pompidou. Tot plots de sfeer omslaat op het einde van de tweede pagina. De Wachter beschrijft hoe hij overvallen werd door helse buikkrampen. Wat volgt zijn onderzoeken, een diagnose en een behandeling. Anderhalf jaar later spreek ik met De Wachter over het boek waarin hij reflecteert over zijn ziekte. "Ik voel mij nog altijd niet optimaal", bekent hij. "Ik had gehoopt dat alles terug normaal zou zijn, maar ik ondervind nog steeds last. Ik hoop dat ik nog lang bijwerkingen kan hebben, want dat betekent dat ik nog lang kan leven."

Hoe bent u op het idee gekomen om *Vertroostingen* te schrijven?

DDW: Ik was eerst enigszins terughoudend, maar door allerlei omstandigheden kwam er toch een journalist van *De Tijd* op mijn pad. Het interview dat ik toen gegeven heb, is door andere kranten overgenomen. Toen ik reacties kreeg van mensen die ik niet ken, bedacht ik dat mijn spreken betekenis kon hebben. In samenspraak met mijn uitgever heb ik mij dan laten verleiden om een boek te schrijven.

Was het moeilijk voor u om over zo'n zware periode te schrijven?

DDW: In het begin lukte het niet meer om te schrijven, maar dat is weer teruggekomen. Ik functioneer wel niet meer zoals vroeger. Nu geef ik niet meer elke avond ergens ter lande een lezing. Door mijn ziekte werd ik terug tot de normaliteit gebracht. Ik ga soms al om elf uur naar bed, terwijl ik vroeger altijd om één of twee uur ging slapen. Mijn vrouw, die huisarts is, zegt dat ik straks nog normaal wordt. Volgens haar zijn er zelfs mensen die om tien uur gaan slapen. Slapen om tien uur, hoe kan dat nu? *(lacht)*

Vond u troost in het neerschrijven van uw verhaal?

DDW: In het schrijven an sich vond ik geen troost, maar wel in de reacties. Het klinkt paradoxaal, maar ik word getroost door het feit dat ik andere mensen kan steunen. Dat is ook de missie van mijn beroep.

Mensen zoeken de laatste jaren steeds vaker troost in verhalen van anderen.

DDW: Dat is ook een evolutie in de literatuur. Persoonlijke verhalen of verhalen die zo geframed worden, hebben succes en verkopen goed – denk aan het werk van Knausgard. Ook *Oorlog en Terpentijn* van Stefan Hertmans, dat in het kader stond van eigen belevingen, spreekt het publiek nog steeds aan. Als psychiater schrijf ik over mijn eigen bevindingen. *Vertroostingen* is een kruising tussen non-fictie en een autobiografie. Wat mij vooral treft, zijn de reacties via mail en post van mensen die zich herkennen in mijn verhaal.

Ik moet denken aan Nick Cave, die openlijk spreekt over het verlies zijn twee zonen.

DDW: Dat is zo – met zijn tournee en zijn *Red Hand Files* spreekt hij overal ter wereld mensen aan. Door het feit dat hij een bijzonder goede muzikant is, maar ook omdat zijn leed en verdriet iets lijken te appelleren. Zelf ben ik wel eerder terughoudend om mij met ➤

Nick Cave te vergelijken. Ik ben zelf niet zo'n groot artiest. De gelijkenissen zijn dus maar matig...

In uw boek schrijft u over de artiesten in wiens werk u troost vindt: Gerard Reve, Leonard Cohen, Francis Bacon... Allen hebben ze eerder een zwartgallige kijk op het leven.

DDW: U hebt Michel Houellebecq nog niet vermeld – zwartgalliger kan men het niet bedenken. Hoewel Houellebecq bekend staat als een cynicus, een misogynist en een zwartgallige man, schrijft hij ongelofelijk mooi over de liefde. Zijn laatste boek, *Vernietigen*, las ik tijdens mijn chemosessies. De schoonheid zit niet alleen in het klassieke mooie plaatje, maar ook in de esthetisering van leed, verdriet en lastigheid. Dat zijn niet altijd voorspelbare suikerwaren, maar werken waarin ook de bitterheid wordt getoond. Neem nu de schilderijen van Francis Bacon. In zijn gewrongenheid van het vlees zit voor mij een soort schoonheid. Als ik in een museum ben en ik zie een Bacon, blijf ik daar een kwartier voor zitten.

Blijkbaar ben ik vaak geraakt door politiek incorrecte figuren: de filosofie van Heidegger, de romans van Céline... Een journalist heeft mij gezegd dat ik in bijzonder kwalijk gezelschap vertoef. Ik wil zelf een politiek correct persoon zijn, maar loop niet weg van mensen waarvan ik niet alle standpunten onderschrijf.

Zoals u zelf schrijft, is kunst onlosmakelijk verbonden met de donkere kant van het bestaan en de onvermijdelijke dood.

DDW: Dat is mijn basisstandpunt. De kunst is door de mens uitgevonden om te kunnen omgaan met de sterfelijkheid. De onbegrijpelijkheid van het bestaan heeft ervoor gezorgd dat we gingen dansen rond het graf en verhalen zijn gaan vertellen over de overledenen. Wat de meest doorwrochte filosofische teksten niet kunnen verwoorden, begonnen we af te beelden in de kunsten. De esthetisering van de onbegrijpelijke dood, is volgens mij de fundamentele functie van kunst. Toen de dood nabij was, heb ik lijfelijk ondervonden wat ik vroeger cognitief dacht. Zodra het kon, begon ik te lezen, ging ik naar tentoonstellingen en woonde ik concerten bij. Twee weken geleden ging ik in Parijs naar een opvoering van de etudes van György Ligeti. Hoewel zijn muziek geen suikerspinsels zijn, was het voor mij een namiddag van troost. Ik was er ook samen met mijn vrouw. Het samenzijn is altijd al belangrijk geweest, maar nu is het nog kostbaarder.

> ***“De kunst is door de mens uitgevonden om te kunnen omgaan met de sterfelijkheid.***

Is kunst dan een soort religie?

DDW: Ik heb vroeger een aantal lezingen gegeven over kunst en religie. Overal ter wereld heeft de dood door religie betekenis gekregen. In onze cultuur, waar het religieuze naar de achtergrond is verschoven, neemt de kunst de plaats in van de institutionele religie. Ik begin mijn lezing altijd met een foto van de Sint-Laurentiusparochiekerk, waar tijdens de zondagsmis een twintigtal mensen van zekere leeftijd zit te bidden. Daarna toon ik een afbeelding van cultuurcentrum deSingel, waar duizend mensen luisteren naar een cantate van Bach. Een Bach-cantate – in wezen religieuze muziek – gaat zo diep naar de essentie van het existentiële dat het ook zonder kerk en zonder priester functioneel blijft. Zo hebben alle kunstvormen iets spiritueels.

Ik moet denken aan de Sint-Norbertuskerk aan de Dageraadplaats, waar enkele keren per jaar een Bach-cantate wordt uitgevoerd tijdens de eucharistieviering. Het enige moment waarop de kerk afgeladen vol zit.

DDW: De opvoeringen in de Norbertuskerk zijn mooie initiatieven, maar laten we onszelf niks wijsmaken: de kerken zitten niet meer vol. Ik vraag mij af hoe de barmhartigheid en de zorgzaamheid in seculiere tijden kunnen blijven bestaan, hoe de spirituele nood van de mens kan worden ingevuld en hoe de traditie verder kan gaan zonder dat het door een kerkelijk instituut gedragen wordt. Ik kom zelf ook uit een katholieke traditie, maar als wetenschapper, arts en psychiater heb ik nagedacht over hoe we de dood een plaats kunnen geven in de moderne wereld. Nu ik als ervaringsdeskundige de dood in de ogen heb gekeken, ben ik niet meteen naar de kerk gelopen om een kaars te branden. Ik heb poëzie gelezen, ik heb de films van Tarkovsky bekeken, ik ben naar tentoonstellingen gegaan. Dat heeft mij vervulling gegeven.

Daarjuist sprak u al even over de ander. In *Vertroostingen* verwijst u regelmatig naar de Franse filosoof Emmanuel Levinas. Als voorbereiding op dit interview heb ik het een en ander opgezocht over zijn theorieën, maar dat bleek geen gemakkelijke materie te zijn.

DDW: Geen gemakkelijke materie is nogal eufemistisch uitgedrukt; Levinas is een ongelofelijk moeilijke filosoof. Ik zeg tegen iedereen om zijn boeken niet te lezen, want ze zijn onbegrijpelijk. Dan kan je beter het werk van Roger Burggraeve lezen, die daar begrijpelijk en toch complex genoeg over geschreven heeft. Ik heb het geluk dat ik die moeilijke filosofie deels begrijp, met behulp van enkele bevriende filosofen. Levinas zegt dat ik er ben dankzij en door de Ander. Ik ben er ook letterlijk door het bestaan van mijn ouders. Op biologisch vlak, maar ook omdat ik veel van deze mensen heb geleerd. Ik ben ook gevormd door mijn leermeesters, vrienden, leraren en patiënten. Tijdens mijn ziekte werd ik dan weer bijgestaan en begeleid door zorgkundigen, mijn familie en vrienden.

Fernando Pessoa zegt vaak: “Ik ben niets”, maar zijn *vernietsing* vertrekt eerder vanuit een nihilistisch standpunt. Volgens Levinas zijn we niets omdat we pas iets zijn door de ander. Op dit moment ben ik mens omdat u naar mij luistert. Mijn menselijkheid ontstaat door uw belangstelling. Bedankt daarvoor.

Dat is graag gedaan.

DDW: Dat Ander geeft ook troost. Wanneer je in een ziekenhuisbed ligt en uit narcose ontwaakt, ben je vlees dat opnieuw in de menselijkheid moet komen door de blik van de Andere en *la caresse*, de aanraking. De verpleegkundige die mij uit mijn delirium en angst haalde en zei dat het niets was, dat is ongelofelijk. Ik word daar nog steeds emotioneel van.

Tien jaar geleden verscheen uw boek *Borderline Times*, waarin u de doorgedreven individualisering van de westerse samenleving bespreekt. Is er sindsdien veel veranderd?

DDW: U nodigt mij uit om onbescheiden te zijn. Ik sta inderdaad nog steeds achter dat boek. We hebben enkele maanden geleden het tienjarig bestaan van *Borderline Times* gevierd met een symposium. De ➤

voorbeelden die ik geef in het boek zijn niet altijd even actueel, maar mijn cultuurkritiek staat nog steeds overeind.

In *dwars* verscheen er vorig semester een artikel over studentenpsychologen. Omdat de vraag naar ondersteuning steeds groter wordt, zijn de sessies ingekort om wachtrijen te voorkomen.

DDW: U geeft nu het voorbeeld van de studentenpsycholoog, maar wat ik nog veel belangrijker vind, zijn initiatieven waarbij studenten zelf met elkaar praten. Het mag niet bij psychologische zorg blijven, er moet ook voor elkaar gezorgd worden zonder diagnose. In de individueel gerichte tijden waarin we leven is dit belangrijk voor de maatschappelijke evolutie. Een goed persoon heeft besef van zijn eigen grenzen, maar schenkt ook aandacht aan verbinding en zorgzaamheid. Dat tweede aspect lijkt soms in verdrukking te zijn.

Ondanks uw cultuurkritiek drukte u onlangs in het radioprogramma *Touché* vertrouwen in de jeugd uit.

DDW: Natuurlijk, ik ben triest dat mijn cultuurkritiek door sommigen gezien wordt als een apocalyptisch denken. Mijn stelling is een wake-upcall die aan de boom schudt, maar de boom niet omhakt. Tot mijn groot genoegen bereik ik ook een jonge generatie twintigers en dertigers die nadenken over hoe ze zorgzaam moeten bestaan. Ze engageren zich, zoeken een weg om het professionele leven minder druk en consumptiegericht te maken, zijn ecologisch bewust… Hoewel ik niet negatief ben ingesteld, ben ik ook niet berustend. De aanwezigheid van de jeugd betekent niet dat alles nu in orde komt. Ik blijf aan de boom schudden, dat is mijn taak als psychiater. Elke dag zie ik de *collatoral damage* van de consumptiemaatschappij. Mensen die uitvallen zijn geen randverschijnsel. ■

Chinees bier

Bierman

De pastor en het bier, er is geen duo dat meer onafscheidelijk is. Als pastorale superheld schrijft Gert Van Langendonck ons met zijn geestelijk vernuft op weg naar de beste smaken in het bierlandschap. Prosit!

Kwatongen beweren wel eens dat Mao Zedong op de lange mars door China zelf amper een voet voor de andere heeft gezet. Op de vlucht voor de regeringstroepen werd de grote roerganger over berg en dal in een draagstoel meegesleurd door zijn communistische makkers. "Het volk alleen zorgt voor vooruitgang", is een bekend citaat van hem. Om maar te zeggen dat de principes van het communisme al waren doorgedrongen tot bij de gewone mensen, maar dat op de uitvoering nog wat rek zat. Nu wil Bierman zich zeker niet bezondigen aan achterklap. Hij wil enkel zeggen dat China een raar land is en de *zotte kuren* van Mao zijn daar een prachtig voorbeeld van. Spijtig dat ze zoveel slachtoffers maakten.

Naast Europese havens opkopen en TikTok door de strot van onze jeugd rammen, zijn ze in China tegenwoordig ook bezig met bier brouwen. Aangezien Duitse brouwers in de 19e eeuw zelf naar China zijn getrokken om daar Lager te maken, valt dat niet onder de hedendaagse schandpaal van *cultural appropriation*, maar dus wel nog onder klassieke kolonisatie. Het grootste Chinese bier van dit moment is Snow Beer (eigenlijk letterlijk Sneeuwvlokkenbier). Die Lager is met 61 miljoen hectoliter het meest verkochte bier ter wereld. Het bier is buiten China zelf niet te verkrijgen. Lessen in nederigheid geven ze daar in China dus ook.

Een bekende uitspraak van Confucius is naar het schijnt dat Chinees eten over heel de wereld hetzelfde smaakt. Wie echter ooit de buitengewone loempia's in restaurant Chau-Long in Niel heeft geproefd, weet dat van twee evenwaardige zaken, het ene toch beter kan zijn dan het andere. Op dat gebied verschillen loempia's, proletariërs en Chinese Lagerbieren niet veel van elkaar. Sommige dingen zijn meer gelijk dan andere, zou Bierman er nog wat overbodig aan kunnen toevoegen, maar ook het ene citaat is het andere niet.

Na Snow Beer is overigens Tsingtao het tweede grootste bier van China. De meeste multinationale brouwers kiezen ervoor om hun productie te lokaliseren, maar Tsingtao is een zeldzaam voorbeeld van een bier dat centraal wordt gebrouwen en nogal omslachtig over heel de wereld wordt verscheept. Het wordt deels gebrouwen met rijst en smaakt proefondervindelijk heel goed bij de loempia's van Chau-Long in Niel. Dat klinkt een beetje racistisch, maar als ze in China geen moeite doen om cliché's te doorbreken, dan staat Bierman ook volledig machteloos.

Verder leert een blik op de hedendaagse biermarkt in China dat ze daar recent gestopt zijn met het toevoegen van formaldehyde aan hun bier. Dat is een kankerverwekkende stof die wel nog gebruikt mag worden om spaanplaat te maken, opritten te reinigen of om te mummificeren, maar dus niet meer om bier mee te ontsmetten. Misschien moet de echte grote sprong voorwaarts van dit vreemde land (naast het bezoek van Eddy Wally in 1995 natuurlijk) daar wel gezocht worden, want aan de culturele revolutie van Mao zal het niet gelegen hebben. ■

tekst: Gert Van Langendonck ■ beeld: Sophie Van Reeth

dwars duikt in haar archief

beeld: Amber Peeters

het lustrum van *dwars* hoog tijd om de creatieve hoogtepunten te vieren

Hoera, *dwars* is aan haar 150ste editie toe! In die 150 edities is er ontzettend veel creativiteit uit pennen, penselen, cameralenzen en potloden gevloeid. We blikken hier terug op al die artistieke hoogstandjes: welk dwarsig product is ons nu écht bijgebleven? Een handjevol getuigenissen van onze redactieleden lees je hieronder.

tekst: Amber Peeters, Emma Mertens, Lena Boeckx, Lucas Van Looveren, Margaux Albertijn, Oscar Terryn, Pebbles Antonissen ■ beeld: Lena Boeckx

Lucas

***cobra's in zwart gras* – Dominique Geschiere** Hét bewijs dat de lat bij het meest gewaardeerde studentenblad van Antwerpen hoog mag liggen. Een schijnbaar eenvoudige vertelling over een uitstapje naar de buitencampus, ware het niet dat Dominique er een stilistisch kunststukje van heeft gemaakt. Het artikel legt de werken van Pierre Alechinsky op Campus Middelheim goed uit: de chaos van de avant-gardistische kunstbeweging Cobra komt naar voren in elk woord. Overigens het eerste artikel waar ik ooit eindredactie op uitvoerde. Als liefhebber van uitgesponnen volzinnen, was ik meteen in mijn nopjes. De *Dominiqueaanse* woordspeling in de titel vormt de kers op de taart.

Oscar

***gedachtevleugels* – Oscar Terryn** De prominente plaats van poëzie in *dwars* trok me aan toen ik bij *dwars* begon. Ik ben dan ook al jarenlang veel bezig met poëzie. Mijn gevoelens schrijf ik zo van me af, maar ook de poëzie van anderen kan me sterk raken. In *dwars* zijn er verschillende dichtstijlen gepasseerd, waardoor die poëziepagina de facto een creatieve vrijplaats is. Die eerste keer dat ik een gedicht mocht publiceren, is me dan ook bijgebleven. Op *gedachtevleugels* ben ik nog altijd trots: mijn eigen woorden zien blinken op het glossy papier van een *dwars* is toch wel bijzonder.

Lena

***judgy* meeuw – Edith Coen** Als vormgever spendeer je lange uren op het dwarslokaal, maar telkens wanneer *hij* verschijnt, lijken die uren voorbij te vliegen alsof het luttele minuten zijn. Hij ziet alles. Hij heeft overal een mening over. Hij is degene naar wie ik kijk wanneer er iets absurds gebeurt, want hij is degene die me in een oogopslag begrijpt. Zijn naam ken ik niet, maar zijn blik ken ik maar al te goed. De *judgy* meeuw verscheen voor het eerst in *dwars* 146. Op pagina 14 van die dwarseditie komt hij goed tot zijn recht: naast de gemoedelijke blik van Fred Brouwers voel je zijn veroordeling pas écht.

Amber

***de cover van dwars 119* – Alex Noels** Het beeld dat mij het meest bijgebleven is, is de cover van *dwars* 119. De foto werd naar aanleiding van een artikel over de geloofsbeleving van studenten gemaakt: hoe ervaren zij religie? De foto is prachtig, met een sterk contrast tussen licht en donker. Ik ben een groot fan van zulke contrasten; hier werkt het thematisch ook goed. Die ene diagonaal van licht trekt het oog onmiddellijk. Wat de foto zo verfijnd maakt, is het idee erachter alleen al: zingeving is zo'n abstract thema, maar de foto duidt meteen waarover het gaat.

Pebbles

***ik ben nodig!* – Margaux Albertijn** Ik studeerde net een maand aan onze universiteit toen ik een *dwars* 139 in mijn handen geduwd kreeg. Een maand waarin ik elke vrije seconde opvulde: vrienden zou ik niet maken als ik niet binnen de dertig seconden op hun berichten antwoordde en mijn vakken halen zonder elke les uitvoerig voor te bereiden, daar was geen sprake van. Ik besloot enkele waardevolle minuten aan het openslaan van het magazine te besteden. Het eerste artikel? Het editoriaal van Margaux getiteld 'ik ben nodig!'. Blijkbaar komt een boodschap pas echt bij mij binnen als ze verwoord wordt in mooie zinnen, want opeens snapte ik het belang van rustmomenten. "De enige persoon die me na tien uur 's avonds nog nodig heeft, ben ikzelf", die zin kwam binnen. Wanneer ik echt overwerkt ben, herlees ik het editoriaal soms nog.

Emma

***Tresor, een muzikale schatkist* – Lucas Van Looveren** Mijn favoriete dwarsartikel is *Tresor, een muzikale schatkist* door Lucas Van Looveren. Ik lees sowieso graag close-up's. Het is altijd interessant om over culturele producten te lezen, zeker wanneer je kan meegenieten van het enthousiasme van de auteur. Daarom vind ik deze close-up van Lucas zo goed. Hij is laaiend enthousiast over het album van Gwenno. Ik citeer: "De alternatieve instrumentatie en de onberekenbare songstructuur zorgen voor een spanningsboog van 43 minuten en 5 seconden, die desondanks aangenaam in het gehoor ligt. Doorheen dat alles springt Gwenno spaarzaam om met haar zoetgevooisde engelenstem." Zulk enthousiasme kan bijna alleen maar aanstekelijk werken. Het zorgde er alleszins voor dat ik sindsdien een enorme Gwennofan ben geworden. Ik geniet nog steeds van die plaat, misschien zelfs nog meer dan Lucas. Daarnaast vond ik de *Spotifycode* onderaan een waardevolle toevoeging, dat maakt het veel makkelijker voor de lezers om het album daadwerkelijk te ontdekken. *Keep 'em coming*!

Margaux

***kunnen daklozen het dak op?* – Maxene Willems en Selena De Waard** Het was een los idee op een redactievergadering, ontstaan uit de mijmering dat niemand van de aanwezigen eigenlijk wist hoe het is om dakloos te zijn, hoewel we de daklozen in de studentenbuurt wel dagelijks zagen. Grapjes over hen konden gemaakt worden – "haha, die ene zot daar" – maar hun naam kenden we dan weer niet. De oplossing bleek vrij simpel: laten we die mensen eens spreken. Het resultaat werd een uitgepuurd artikel, geschreven door Maxene Willems en Selena De Waard. Op een bepaalde manier heeft de eenvoud van het idee mijn visie op artikelen schrijven ook veranderd. Als je iemands perspectief niet hoort, is het tijd om dat perspectief op tafel te leggen – en niet om gewoon te mijmeren over het feit dat je die stemmen nooit hoort.

moratorium op fossiele onderzoeken?

ExxonMobil financiert onderzoek aan UAntwerpen

tekst: Matthias Vangenechten ■ beeld: Margaux Albertijn

Begin februari kondigde Universiteit van Amsterdam (UvA) aan om voorlopig geen onderzoekssamenwerkingen aan te gaan "met Shell of soortgelijke bedrijven". De universiteit organiseert nu een universiteitsbrede discussie rond de vraag met wie ze wel of net niet kunnen samenwerken. Zolang de discussie loopt, begint UvA geen onderzoeken met de steun van bedrijven in fossiele brandstoffen. Ik vroeg me logischerwijs af: hoe zit dat aan UAntwerpen?

Om meteen op deze vraag te antwoorden: UAntwerpen heeft momenteel geen plannen om een stolp te zetten op fossiele onderzoeken. Wel staat een moratorium, zoals UvA nu doet, waarbij er een tijd geen nieuwe fossiele onderzoeken worden gefinancierd, op de agenda van de Vlaamse Universitaire Raad. Die discussie is niet nieuw. De Universiteit van Harvard kondigde twee jaar geleden aan te stoppen met fossiel onderzoek en vorig jaar lanceerden meer dan achthonderd academici uit meer dan honderd universiteiten een open brief waarin ze pleitten voor fossielvrij onderzoek. Aangezien er momenteel een onderzoek gefinancierd wordt door olieproducent ExxonMobil, is het thema ook op onze universiteit relevant.

ExxonMobil en klimaatverandering

Je hoeft niet argwanend van aard te zijn om te vermoeden dat ExxonMobil wetenschappelijk onderzoek niet financiert omdat academische inzichten de oliereus ongelofelijk dierbaar zijn. ExxonMobil wist dankzij eigen onderzoek al in de jaren zeventig dat het verbranden van fossiele brandstoffen tot opwarming van de planeet en de bijbehorende catastrofale gevolgen leidt. Dat werd recent bevestigd door onderzoek gepubliceerd in *Science*.

Die kennis uit dat eigen onderzoek zette ExxonMobil niet aan om met gepaste urgentie te verduurzamen. Hoewel ExxonMobil de gevolgen van de eigen activiteiten kende, begon het in de hiernavolgende decennia miljoenen te pompen in wetenschapsontkenning, leugenachtige communicatiecampagnes en gelobby tegen acties om klimaatverandering te bestrijden. Dat alles had een fijnbesnaard drieledig doel: vertragen, misleiden en saboteren. Hoeveel zelfrespect heb je als academische instelling als je geld van zulke organisaties ontvangt?

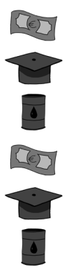

Op die manier faciliteert ze *greenwashing* van ExxonMobil door fossiele fondsen te incasseren. Dat de universiteit blijft goochelen met termen als duurzaamheid en maatschappelijk ondernemen, doet niets af van de realiteit dat ExxonMobil al sinds de jaren zeventig wetenschappelijke kennis verdraait en negeert.

academische integriteit op het spel

Behalve de geloofwaardigheid van het duurzaamheidsbeleid van de universiteit, staat ook de academische integriteit op het spel. De eerdergenoemde open brief stipt aan dat financiering van klimaatonderzoek door de fossiele industrie resulteert in een belangenconflict dat de academische vrijheid van onderzoekers in gevaar brengt. Het drukt niet alleen een stempel op wat er onderzocht wordt, het maakt onderzoekers ook afhankelijk van fossiel geld. Durven onderzoekers die banden tussen universiteiten en de fossiele industrie hekelen zich hierover uit te spreken als hun financiering van hen afhangt? Op de koop toe blijkt uit een publicatie in *Nature* dat door de fossiele industrie gefinancierd academisch onderzoek positiever is over aardgas dan over hernieuwbare energie. De meesten onder ons vinden het abnormaal dat universiteiten zich zouden laten financieren door de tabaksindustrie die er een handje van heeft de waarheid te verdoezelen. De fossiele industrie doet in wezen niets anders.

geen standpunt over fossiele onderzoeken

Ik vroeg de universiteit naar haar standpunt omtrent fossiele onderzoeken. "Op dit moment heeft UAntwerpen daar geen formeel standpunt over. Wel is het zo dat wij als instelling de zaken niet louter zwart-wit bekijken. Zo impliceert *fossil free research* bijvoorbeeld dat je niet langer inzet op het innoveren van chemische bedrijven en hun processen van binnenuit. Er zijn ook verschillende types van samenwerking mogelijk met dergelijke bedrijven. Zo is het beperkt aantal opdrachten dat Universiteit Antwerpen aanvaardt van dergelijke opdrachtgevers er in hoofdzaak op gericht om duurzame alternatieven te zoeken of de veiligheid en optimalisatie van bestaande processen te faciliteren. In het algemeen is duurzaamheid een belangrijk begrip voor de universiteit en zetten wij in op maatschappelijk verantwoord ondernemen." ■

UAntwerpen verwijst in een reactie naar de institutionele ethische gedragscode die ervoor moet zorgen dat de academische vrijheid gewaarborgd blijft bij onderzoek met een externe opdrachtgever. Dat doet de vragen rijzen wie toezicht houdt op de naleving van deze code en hoe dat gebeurt. De code is geadresseerd aan de individuele onderzoeker die "niet mag verzaken aan zijn onafhankelijkheid", de onderzoeksinstelling blijft hier buiten beeld. Het is te gemakkelijk om de verantwoordelijkheid in de schoenen van de individuele onderzoeker te schuiven. Het is aan de universiteit zelf om omstandigheden te creëren die onderzoekers minder kwetsbaar maken voor externe beïnvloeding. Daarbij valt te denken aan een publiek toegankelijke databank met alle lopende onderzoeken en hun financiers, zodat potentiële belangenconflicten voor iedereen duidelijk worden, of aan een stopzetting van fossiele onderzoeken.

meer transparantie vereist

Tot slot moet ik tot mijn grote spijt meedelen dat ik mijn controlefunctie niet kan uitoefenen zoals gewild. Steekproefgewijs somde ik de namen van zes fossiele bedrijven op, met als vraag wie van hen momenteel onderzoek financiert aan UAntwerpen. Ik geloof graag van de universiteit dat de verschafte informatie correct is, maar ik kan het niet verifiëren. Het is dus onmogelijk om de verstrengeling van fossiele industrie en universiteit in kaart te brengen. Dan gaat het niet alleen over onderzoek. Zo sponsort de belangenvereniging van de Belgische chemische bedrijven, Essenscia, de Master Veiligheidswetenschappen en is het net als bedrijven als Umicore, Nippon Gases en Ineos sponsor van de Kekulé-lezingen.

Als het UAntwerpen echt menens is als het gaat over academische onafhankelijkheid, kijkt ze niet louter naar de individuele onderzoeker, maar betonneert ze die structureel. Als duurzaamheid voor UAntwerpen meer is dan een verplicht imagonummertje, komt ze de consequenties van fossiel onderzoek onder ogen.

zoekertjes

tekst: Amber Peeters,
Emma Mertens,
Fien Pauwels
en Fleur Goossens
beeld: Remco Terryn

VRT zoekt 'creatieve' boekhouder na dure sciencefictionreeks.

B. De Wever zoekt ervaren bodyguard.

M. Simoni zoekt contactgegevens van soulmate R. uit Vlaams tv-programma.

U. Antwerpen zoekt inventieve spokesperson na betwist dwarsartikel.

H. Van Goethem zoekt opvolger zonder eigen ideeën.

Stadsmedewerkers op zoek naar nieuwe app: "Instagram reels is geen goede vervanging."

K. West zoekt witte pufferjas die hij verloren heeft in het Vaticaan.

D. Trump zoekt 'rechter met wie hij kan praten' in kader van vervolging.

M. Albertijn zoekt osteopaat na herhaaldelijk rugtrauma.

Beeldverantwoordelijke zoekt mannen.
* voor wetenschappelijk onderzoek, met vergoeding.

E. Macron op zoek naar vakantiehuisje in Spanje voor zijn vervroegd pensioen.

Antwerpse kotbazen op zoek naar studenten: "Hier op kot gaan, is elke dag het dak eraf."

een canon voor Vlaanderen

historische overpeinzingen

tekst: Lucas Van Looveren ■ beeld: Alice Ristori

In september 2019 maakte het regeerakkoord van de Vlaamse Regering de plannen voor de Vlaamse canon bekend. Volgende maand zal de bevoegde commissie de langverwachte inhoud voorstellen aan het grote publiek. In afwachting van de bekendmaking dook *dwars* in het debat.

In een lijvig regeerakkoord met meer dan tweehonderd pagina's, bleef de passage over de Vlaamse canon niet onopgemerkt. Toch was de aankondiging in 2019 geen donderslag bij heldere hemel. Eerder dat jaar lanceerde Theo Francken het idee voor een Vlaamse canon tijdens een 11-julilezing waarin hij opriep om de Vlaamse identiteit op een positieve manier over te brengen in het onderwijs. In de officiële opdrachtbrief aan commissievoorzitter Emmanuel Gerard is de toon genuanceerder. Minister van onderwijs Ben Weyts vraagt hier onder meer in om de canon los te koppelen van het identiteitsdebat en ruimte te scheppen voor nuancering en contextualisering. De multidisciplinariteit in de commissie moet er ook voor zorgen dat er aandacht wordt geschonken aan zaken zoals taal, kunst en leefmilieu.

"De chronologie is daarbij belangrijk", vertelt historicus Marc Boone (UGent). "De opdrachtbrief is er gekomen na de eerste kritieken. De minister kon moeilijk anders dan zeggen dat de commissie in volle onafhankelijkheid mag werken." Historicus Jo Tollebeek (KU Leuven) sluit zich hierbij aan. "Ik heb de indruk dat de opdrachtbrief een poging is om allerlei kritieken op te vangen. Er wordt uitdrukkelijk gezegd dat de canon niets te maken heeft met identiteit, maar tegelijkertijd heeft minister-president Jan Jambon onlangs nog benadrukt dat de canon dient om de Vlaamse identiteit te versterken." Het verleden gebruiken als identitair fundament van de natie strookt volgens historicus Peter Stabel (UAntwerpen) niet met de geschiedwetenschap. "Vlaams-nationalistische politici zeggen dat het verleden zekerheid moet geven, maar dat is niet de business van geschiedenis. Blijkbaar moet je niet alleen werken over je streek, je moet er ook trots op zijn."

motieven en bezwaren

Eind vorig jaar brachten Boone en Tollebeek, als leden van de Koninklijke Vlaamse Academie, samen met geschiedenisdidacticus Karel van Nieuwenhuyse de canon terug onder de aandacht. In de reeks *Standpunten* brachten ze het essay *Een canon van Vlaanderen: motieven en bezwaren* uit. "Ik kreeg de vraag waarom we niet ➤

gewacht hebben tot de bekendmaking van de canon, maar dan verdrinkt het principieel bezwaar in een oeverloze discussie over wat er wel en wat er niet in de canon staat", vertelt Boone. "Hoe de canon er ook mag uitzien, we zijn kritisch voor het canoniseren van de geschiedenis en zeker als het a priori vanuit politieke hoek naar voor wordt geschoven." Stabel uit eveneens principiële bezwaren: "Het doet er niet toe hoe de canon er uitziet, het botst met de geschiedwetenschap. We hebben als historici natuurlijk allemaal onze preferenties. Als ik bijvoorbeeld een vak zou geven over de geschiedenis van de middeleeuwen, vertel ik over een aantal dingen die ik belangrijk vind. Wat een canoncommissie doet, is iets heel anders. Die stelt een lijst op die de overheid officieel sanctioneert."

Hoewel historicus Marnix Beyen (UAntwerpen) niet uitsluit dat hij zich gedeeltelijk zal kunnen vinden in de inhoud van de canon, blijft hij moeite hebben met het concept. "De geschiedschrijving wil juist weg van een nationaal en lineair verhaal. Ik weet dat de commissie zegt dat ze aandacht zal besteden aan hoogte- en dieptepunten in het verleden, maar er wordt nog steeds aan complexiteitsreductie gedaan." Dat is een gegeven waar Stabel eveneens beducht voor is. "De onzekerheid en de twijfel die eigen zijn aan de geschiedwetenschap, zijn helemaal weg in het canondebat. Geschiedenis is een zoektocht naar plausibele verklaringen. Dat maakt historisch onderzoek natuurlijk ongelofelijk boeiend. Je kan geconfronteerd worden met nieuwe visies van collega's die jou niet zomaar geloven. Geschiedenis is een debatwetenschap, er is nooit zekerheid."

Literatuurwetenschapper Kevin Absillis (UAntwerpen),

> ***"Ik wil het niet minimaliseren, maar het gaat uiteindelijk slechts over een canon.***

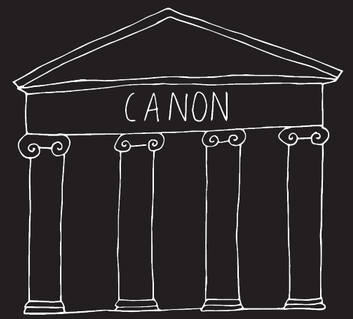

lid van de canoncommissie, gelooft dat de meerstemmigheid juist wel verzoenbaar is met het opstellen van een gedeeld referentiekader. De commissie zal het verleden namelijk zowel *top down* als *bottom up* benaderen. "De canon staat evenmin haaks op de principes van historisch denken en historische kritiek. De teksten documenteren niet de vermeende 'essentie' van het Vlaamse volk, maar demonstreren juist hoe gemeenschappen zulke essenties ontberen en precies het product zijn van collectieve verbeelding. Wat de canon al helemaal niet doet is het 'verhaal van Vlaanderen' presenteren als een teleologisch proces: de teksten laten juist zien dat niets in de sterren geschreven staat, maar dat geschiedenis ook door toeval wordt geregeerd, en dat ze altijd anders had kunnen lopen."

onderwijs

Hoewel de canon van bij zijn ontstaan onlosmakelijk verbonden is met het onderwijs, staat het los van de eindtermen. De canon kan wel gebruikt worden als een bron van inspiratie voor leerkrachten in het basisonderwijs, de eerste jaren van het secundair onderwijs en voor inburgeringstrajecten. "Overleg met het onderwijs heeft ons ervan overtuigd dat er met belangstelling naar de canon wordt gekeken en dat er ook een grote vraag is om met een goed onderbouwde, wetenschappelijke accurate en op het brede publiek toegesneden leerstof aan de slag te gaan", vertelt Absillis. Toch bewijzen de reacties van didactici en docenten dat niet iedereen in het onderwijs even enthousiast is over de canon. Zo stelt Beyen ongerustheid vast bij leraren in multiculturele scholen. "Bij hen leeft de vrees dat de canon zal worden opgedrongen. Een nationale geschiedenis kan contraproductieve effecten hebben voor leerlingen met een migratieachtergrond. De uitdaging is om te kijken hoe de Europese geschiedenis zich bijvoorbeeld verhoudt tot de Arabische wereld. Als dat ten koste gaat van kennis over Keizer Karel, dan is dat maar zo."

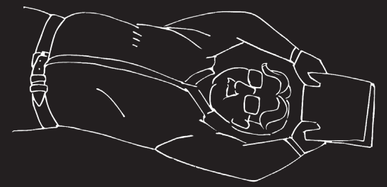

Canon of geen canon, in een veranderende en multiculturele samenleving komt het geschiedenisonderwijs sowieso voor uitdagingen te staan. De Konkinklijke Vlaamse Academie ging hiermee aan de slag en organiseerde in samenwerking met geschiedenisdidactici van de vier grote Vlaamse universiteiten een studiedag voor docenten. "Het was de bedoeling om weg te gaan van de negatieve kritiek", licht Tollebeek toe. "Het is duidelijk dat veel docenten weinig voor de canon voelen, maar hoe kunnen we dan toch het onderwijs verbeteren en terechte zorgen wegnemen. De kritiek op de canon was eerder een vertrekpunt dan een eindpunt. Leraren en didactici hebben in kleine groepjes lijsten gemaakt met interessante onderwerpen. Een voorbeeld is grensgebieden die per definitie te maken hebben met heterogene samenlevingen." Alle goede intenties ten spijt, geschiedenisdocenten beschikken maar over een beperkt aantal lesuren. Is er wel genoeg tijd om de nodige nuance aan de dag te leggen? "Uiteindelijk moet je in het onderwijs verder gaan dan het geven van een encyclopedisch overzicht", vertelt Tollebeek. "In die zin vind ik dat de canon de lat te laag legt. Je moet zoeken naar thema's die complexiteit toelaten en die de leerlingen toelaten historisch te leren denken: met het oog voor verschillende snelheden in de tijd, voor ruimtelijke gelaagdheid en voor de verwevenheid in samenlevingen. Dat zijn geen zaken die de overheid in haar canonproject naar voor schuift." Stabel vindt dat het huidige onderwijs ook de lat te laag legt. "In het eerste jaar krijg je een korte inleiding van de historische methode, maar daarna zijn het vooral traditionele verhalen over wat er wanneer gebeurd is. Het onderwijs loopt twintig jaar achter en dat is gedeeltelijk onze schuld. Historici hebben tijd noch zin om zich daar bezig mee te houden."

Bezorgdheid over het onderwijs was de voornaamste drijfveer voor Absillis om toe te treden tot de canoncommissie, al gelooft hij niet dat kennisverwerving ten koste gaat van vaardigheden. "De nadruk is de voorbije decennia in alle vakken almaar meer op vaardigheden komen te liggen. Desondanks neemt behalve de kennis ook uitgerekend de beheersing van vaardigheden af. Dat wil niet zeggen dat ik een pleitbezorger ben van de grote kennisrestauratie. Net als de didactici wil ik kritische burgers opleiden in plaats van papegaaien."

canonmoeheid

Hoewel het canondebat al vier jaar aan de gang is, verwacht Tollebeek dat de storm na de publicatie in mei snel zal gaan liggen. "Ik denk dat de discussie nu eigenlijk al gevoerd is. Op het moment dat de canon verschijnt, zal je nog wat debat krijgen over persoon x en y die de canon gehaald hebben, maar dat is een discussie in de marge. In die zin denk ik niet dat de kritiek zo breed gedragen is dat er na de presentatie van de canon nog een fundamenteel gesprek zal volgen."

De gemoederen rond het canondebat werden begin dit jaar nog eens verhit met de veelbesproken televisiereeks *Het verhaal van Vlaanderen*. Geen wonder dat enkele historici die ik voor dit artikel contacteerde, aangaven dat ze uitgekeken waren op de discussie. Beyen verwoordt de malaise rond de canonheisa treffend: "Ik wil het niet minimaliseren, maar het gaat uiteindelijk slechts over een canon."

verhoogde werkdruk
stuvers aan het woord
en verdoken kosten

tekst: Margaux Albertijn
beeld: Margaux Albertijn

Waar is de Studentenraad zoal mee bezig? Hun roze logo verschijnt te pas en te onpas in de mailbox, maar wat doen ze naast mailen? Achter welke nieuwe initiatieven aan de universiteit schuilt stiekem de Studentenraad, op welke manieren beïnvloeden ze het dagelijks leven van de student? Om daarachter te komen neust *dwars* in de projecten van de Studentenraad. Onlangs lanceerde de Studentenraad een bevraging rond masterproeven en stages. Wat is er uit de bus gekomen?

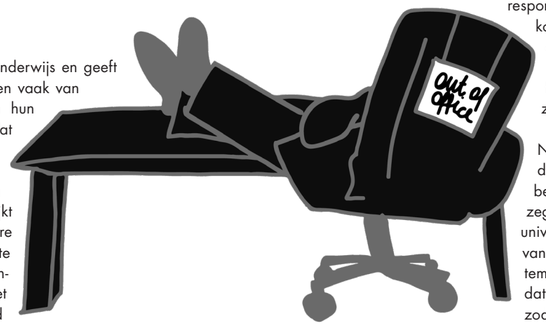

Laurens Verhaegen is Coördinator Onderwijs en geeft een inkijk in de resultaten. "We horen vaak van studenten dat de begeleiding van hun masterproef niet vlot verloopt en dat ze ontevreden zijn over de gang van zaken. Om dat in kaart te brengen hebben we de bevraging gelanceerd", vertelt Laurens. Het blijkt hoofdzakelijk over moeilijk bereikbare promotoren en een hoge werkdruk te gaan. "Een groot deel van de respondenten geeft aan dat de werklast niet correspondeert met de hoeveelheid studiepunten die er in hun opleiding aan de masterproef worden toegekend." Eén studiepunt staat voor ongeveer 25 à 30 uur studietijd, maar in de praktijk overschrijden veel studenten het aantal uren dat door hun opleiding 'voorzien' wordt voor de masterproef. "Los van de studiepunten vinden veel studenten dat de werklast in het algemeen te hoog ligt", merkt Laurens op.

Een ander aspect dat in de bevraging aan bod komt, zijn de verdoken studiekosten verbonden aan een stage of masterproef. "Na de inschrijving heb je bijkomende kosten. Denk dan aan studiemateriaal, maar ook bijvoorbeeld vervoer van en naar een stageplek. Die kosten kunnen voor sommige studenten het verschil maken." De Studentenraad wil voornamelijk in kaart brengen in welke mate studenten weten wat ze kunnen verwachten. "De bevraging toont aan dat iets meer dan één derde van respondenten op voorhand geen goed overzicht had op alle kosten", licht Laurens toe. "Eén vijfde maakt zich zorgen over het kostenplaatje. Eén negende van de respondenten heeft hun master anders ingedeeld om het financiële plaatje alsnog te kunnen dragen. Het is dus zeker iets dat leeft."

Na de bevraging komt het er natuurlijk op aan om met de data aan de slag te gaan. "We zijn op dit moment bezig met een grondige analyse van de antwoorden", zegt Laurens. Welke pijnpunten zijn er en hoe kan de universiteit die aanpakken? Wat moet er anders? "Op basis van de data stellen we een rapport op waarmee het departement Onderwijs aan de slag gaat. De Studentenraad zal dat rapport dit en volgend academiejaar actief opvolgen, zodat de situatie verbetert. Zeker qua studiekosten willen we een *mindset change* bewerkstelligen bij de universiteit. Ze moet proactief communiceren over bijkomende studiekosten, want die hebben een reële impact op haar studenten. Een oplossing kan zijn om ze op te nemen in de ECTS-fiches, of 'Cursusinformatie'."

CLOSE-UP

tekst: Thijs Hanssen ■ beeld: Amber Peeters

doorheen de steden van Wong Kar-Wai

De Hongkongse meestercineast Wong Kar-Wai heeft zijn stempel al stevig gedrukt op de filmgeschiedenis met zijn unieke visuele technieken. Zijn films zijn meteen herkenbaar wanneer een scène vertraagd afgespeeld lijkt en de frames schokkend op elkaar volgen, waardoor de sequentie in verwarde golven lijkt te verlopen. Het gebruik van die techniek, *step-printing effects*, is net wat Kar-Wai zo uniek maakt. Het lijkt misschien contra-intuïtief, maar het effect werkt bijzonder goed om de sfeer en stemming van het verhaal over te brengen aan de kijker.

De techniek wordt ook gebruikt om een stad in beweging vast te leggen. We zien de protagonisten vaak doorheen stegen en wegen bewegen met een dermate hoge snelheid, dat we vaak de omgeving niet eens goed kunnen registreren. Die vergankelijkheid is volgens Kar-Wai inherent aan het stadsleven. De hectische, haastige sfeer die heerst over het stedelijke landschap is hierdoor enorm tastbaar in zijn films. De warrige indrukken die je krijgt wanneer je je waant in een stad die nooit slaapt, komen in zijn films pas echt tot hun recht. Zonder veel context of uitleg moeten we de absurde avonturen van de protagonisten volgen.

Een stad dient voor Kar-Wai als bron van onwaarschijnlijkheden. Zo vinden twee buren soelaas bij elkaar wanneer ze erachter komen dat hun partners samen vreemdgaan in *In the Mood for Love* en zo wordt een politieagent verliefd op een crimineel in *Chungking Express*. Liefde speelt een centrale rol in vrijwel al zijn films. Een metropool is volgens Kar-Wai het ideale broednest voor liefde. Zijn lyrische voorstelling van een bruisende stedelijke omgeving maakt abstractie van het totaal netwerk aan sociale knopen en focust op hoe individuen elkaar vinden in dat gigantisch web. In *Chungking Express* toont hij de interconnectiviteit van mensen in een diverse stad door twee subverhalen af en toe met elkaar te laten interageren. Zo is de protagonist van het ene verhaal soms te zien in de achtergrond van het andere.

De magische, neon-verlichte straatjes laten je achter met een melancholisch of nostalgisch gevoel. Je krijgt het gevoel dat elke plaats een eigen historiek heeft; elke plaats wordt er een waar miljoenen mensen al zijn gepasseerd en miljoenen mensen nog zullen volgen. De spontane, intieme relaties die de protagonisten opbouwen met elkaar, versterken dat nostalgisch gevoel nog meer en dat verleidt ons juist om naar steden te trekken. Steden zijn gevuld met verloren zielen op zoek naar spontane ervaringen; zielen die elk hun eigen stukje geschiedenis willen toevoegen aan het stedelijke landschap. Nostalgische ervaringen vind je wanneer je doelloos door de straten wandelt, jezelf verliest in de fluorescerende lichten van een tunnel en door jezelf te mengen met de levens van wildvreemden.

De steden van Wong Kar-Wai zijn niet gevuld met werknemers, maar met mensen die rondslenteren in de richting van de wind. Zijn films vieren duidelijk de contradicties en avonturen die ontstaan in het diverse stadsleven. Liefde, beweging en nostalgie zijn inherent aan zijn stadsbeeld en verklaren waarom we vaak zo'n diepe connectie kunnen maken met het idee van een stad.

het kot van Fien

kotgeheimen

tekst: Emma Mertens ■ beeld: Remco Terryn

In de buurt van de Ossenmarkt schuilt een parel van een kotgebouw met een immens kunstwerk op de zijwand, het kot van Fien. Wanneer ze me verwelkomt op haar kot, lijkt het een doodnormaal kotgebouw. Toch kwam ik na ons gesprek lichtelijk gechoqueerd buiten. Laat je dus niet vangen wanneer je op zoek bent naar een rustig kot zonder dramatische sferen. Achter elke kotgevel schuilen schandalige verhalen en sappige geheimen.
Om juridische redenen is identificeerbare informatie weggehaald.

Fien woont samen met acht andere kotgenoten. Ze delen een veel te kleine keuken en badkamer met negen personen, niet veel ruimte voor onderhuidse spanningen dus. Toch vertelt Fien me dat drie van haar kotgenoten erin slaagden om er al in hun eerste kotjaar een boeltje van te maken. Een van haar kotgenoten, Milan, besloot een intieme relatie aan te gaan met een andere kotgenoot. *Rookie mistake*, vindt Fien, maar geen doodzonde op zich.

Seks met kotgenoten is geen schandaal, het is een welbekend fenomeen onder studenten. Wanneer Fien me het volgende vertelde, schrok ik toch even. Kotgenoot Milan had kennelijk niet genoeg aan één bedpartner in zijn kotgebouw. Milan zocht en vond dus nog een andere kotgenoot die met hem in bed wou duiken. Zo had Milan een tijdje afwisselend seks met de dames in kwestie. Fien vertelde me zelfs dat Milan er niet voor terugdeinsde om twee kamers te bezoeken op één avond. De situatie heeft menige weken geduurd voor de twee bedpartners van Milan erachter kwamen. Toen de dames elkaar hun geheimen toevertrouwden op een zatte kotavond, beseften ze dat ze zonder elkaars medeweten al weken seks hadden met Milan. Hoewel de dames er eerst niet mee konden lachen, besloten ze om toch verder te gaan met de regeling. Ondertussen zijn de andere kotgenoten ook al op de hoogte van de ingewikkelde situatie.

Fien geeft toe dat haar eigen kotleven ook niet altijd erg rustig verloopt. Zo houdt ze ervan om luide technomuziek af te spelen. Dat kan soms ook 's nachts gebeuren. Wanneer ze dan boze berichten krijgt van haar kotgenoten, heeft ze dat vaak niet door. Ze geeft toe dat dat misschien kan komen door genuttigde consumpties of giftige paddenstoelen. Wanneer ze de volgende dag weer tot haar zinnen komt, rookt ze al eens graag een sigaretje uit het raam. Ook iets wat sommige kotgenoten niet kunnen waarderen. Dat kan Fien weinig schelen: "Dan moet je maar niet naar boven kijken", adviseert ze.

Als laatste vertelt ze me nog een gouden tip voor kotstudenten die ook wel eens boze berichten van hun kotgenoten krijgen ten gevolge van nachtlawaai. "Een antwoord dat ik vaak gebruik is: de nacht is een relatief concept." Zie het als een goede slagzin om te onthouden voor je volgende nachtelijke escapade.

aardrijkskunde

tekst: Milan Martinez Sanchez ■ beeld: Alice Ristori

– Welk type vulkaan heeft felsische, visceuze lava?
Goh, ik weet het niet, mevrouw.

Misschien het soort vulkaan dat lijkt op het kloppende reliëf
die mijn walzakken maken
onder mijn ingezonken oogkassen
veroorzaakt door de drainage aan vitaliteit
die uw zandstenen van me vragen.

Ik vraag me eerder af of uw hogedrukgebieden zich realiseren
welke vlagen ze op mijn psychische fitheid spuwen
in plaats van mijn attentie telkens te wervelen
richting de *oh zo korte rok* van Julie op de bank naast mij
omdat we bij het minste lentebriesje haar supernova zouden spotten
terwijl ze de heuvels op haar polsen bedekt met die ecofriendly blouse.

Beseft dat magma van u
Spuwend als drama
hoe het mijn handen doet beven
bij elke gebuisde test
die u als een tornado op me doet afstormen,
verdrinkend in het systeem
dat u mee instant houdt
ondanks het mijn geografische depressie blijft aanhitsen?

– Excuseer?
Een stratovulkaan, mevrouw.

puzzel pagina

Zoals je vast al van kindsbeen af is verteld, is een *dwars* lezen een teken van uitzonderlijk intellectueel vermogen. Iedereen weet dat, daar heb je geen bronvermelding voor nodig. Het is heus niet dat wij van de redactie graag aan *gatekeeping* doen, maar we vinden het daarentegen wel leuk (intellectueel gezien dan, je weet wel) om eens te zien of dat klopt. Geen zorgen, iemand anders neemt wel notities.

sudoku

7					2		5	
				1		3		
4	9							
2					5		4	
	3			8			7	6
								2
			6			7		
	7					9		
			5		4			8

hashi

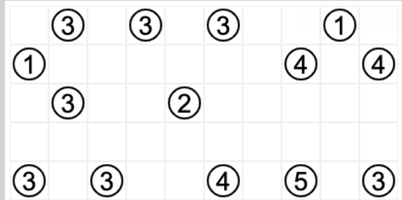

Voor deze puzzel moeten cirkels met elkaar verbonden worden met verticale of horizontale lijnen. De cijfers in de cirkels geven aan hoeveel lijnen daaruit kunnen vertrekken. De lijnen mogen elkaar niet kruisen. Tussen de cirkels mogen er niet meer dan twee lijnen getrokken worden. Uiteindelijk staan alle cirkels in verbinding met elkaar - er mogen geen 'eilandjes' ontstaan.

schaakpuzzel

wit aan zet

Studentenschaakclub De Rode Loper zegent ons elke editie met een doordachte schaakpuzzel. De regels zijn eenvoudig: er is slechts één winnende zet(tencombinatie), dat kan schaakmat zijn, maar ook materiaalwinst of net uit een dodelijke val ontsnappen. Deze keer is wit aan zet en geeft mat in vier.

kakuro

Elke rij en kolom moet opgeteld uitkomen op het getal dat links van de rij of boven de kolom staat. Elke som kan bestaan uit de cijfers één tot en met negen, en geen van deze getallen mag dubbel in een som staan. Zie je dus een rij met twee vakjes waar 3 uit moet komen, dan zijn de enige oplossingen 1+2 of 2+1.

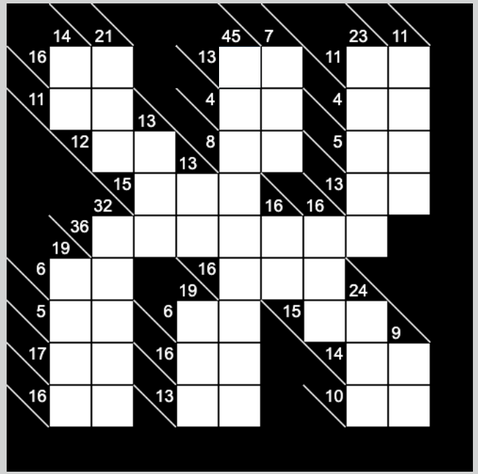

DOORBRAKEN

MEER DAN WAT GAL

wokeismus terrorem

vomateur: Emma Mertens ■ beeld: Joke De Wilde

Antwerpen staat al enkele tijd onder gevaar: de georganiseerde misdaad, herhaaldelijke aanslagen van het internationaal drugscircuit en nu ook woke. Stuk voor stuk bedreigingen voor onze samenleving en in het specifiek voor Bart De Wever.

Onze burgemeester maakt zich vooral enorm zorgen over woke: "We worden bedreigd door mainstream denkers die ons willen dicteren wat we moeten vinden." Een angstaanjagende gedachte voor De Wever: "*Wokers* zetten de pilaren van onze samenleving aan het trillen." Naar aanleiding van die kopzorgen schreef hij een manifest over woke en alle mogelijke gevolgen van dien.

De woke-epidemie is geen recent probleem volgens De Wever: "Het is een kanker die al eeuwenlang wegvreet aan de westerse samenleving." De historicus ging op zoek naar bronmateriaal dat bewijst dat woke een probleem is van alle tijden. "Ik vond sporen van woke die dateren uit de klassieke oudheid", klinkt het. "Sedert 251 n.C. zei de Romeinse keizer Hostilianus al: '*Nihil his diebus dicere non licet*'." *(wij mogen tegenwoordig niets meer zeggen n.v.d.r.)*. Een betekenisvol citaat, vindt De Wever: "Het bewijst niet alleen de ernst van dit probleem, maar ook de bedreiging op de vrijheid van meningsuiting, waar ik vandaag de dag nog mee kamp." De politicus haalt dat ook aan in zijn manifest: "Vrijheid van meningsuiting is een van de steunpilaren van de westerse wereld. Als dat bedreigd wordt, is dat een regelrechte aanval op de democratische mens." Ook daarover vond De Wever een belangrijk citaat: "Keizer Postumus besefte al in 260 n.C. dat censuur de nagel op onze doodskist zal zijn: '*Wokeismus hominem humanum necat*'." *(het wokeisme doodt de humanistische mens n.v.d.r.)*.

De Wever wil komaf maken met alle censuur die hem wordt opgelegd door *wokers*. "Ik word bijna elke dag aangevallen op Twitter, dat kruipt me niet in de koude kleren", vertelt De Wever. De politicus begon een onderzoek om erachter te komen wie de *wokers* zijn: "Het moet ermee gedaan zijn, daarom begon ik aan een nieuw historisch onderzoek. Wie zijn de *wokers*? Van waar komen ze en wanneer zijn ze ontstaan?"

Zo kwam De Wever tot een conclusie: "Uit mijn onderzoek blijkt dat de *homo wokus* afstamt van de Romeinse rebellen die in opstand kwamen onder Julius Caesar en hem vervolgens vermoordden. Ik kan uit die informatie alleen maar conclusies trekken. Rebellen blijven rebellen. *Wokers* zijn een bedreiging voor de democratie waar we absoluut vanaf moeten om te voorkomen dat zulke gruweldaden zich in de toekomst nog herhalen."

Hoe de burgemeester een einde wil maken aan de woketerreur, is nog niet helemaal duidelijk. "Ik ben nog bezig aan een concreet beleid. Wat ik wél al kan zeggen is dat ik veiligheid heel serieus neem. Ik neem daarbij een voorbeeld aan de Romeinse keizer Salus, die al sedert 150 n.C. zei: '*ut ipsum bonum satellitum*'." *(neem jezelf een goede bodyguard n.v.d.r.)*. De Wever sluit af: "Daarom zal ik inzetten op een verhoogde beveiliging van Antwerpen, waarbij toeristische plekken zoals de Grote Markt uiteraard voorrang zullen krijgen." ■

egocentrist

het laatste woord

tekst: Pebbles Antonissen ■ beeld: Amber Peeters

Je zal het maar voorhebben: het ligt op het puntje van je tong en toch kan je er niet opkomen. Dat ene woord ontglipt je keer op keer. Ook dit jaar schiet *dwars* alle schlemielen in zulke navrante situaties onverdroten te hulp. Maandelijks laten we ons licht schijnen op een woord waar de meest vreemde betekenis, de meest rocamboleske herkomst of de grappigste verhalen achter schuilgaan. Deze editie vieren we de egocentrist.

"*Happy birthday to you, happy birthday to you, …*" galmt er door het vergaderlokaal. Vol trots en met een glimmende kroon op mijn hoofd snijd ik de taart aan. De lekkere taart maakt de lelijke grap van de redactie om ballonnen die '150' vormen op te blazen toch wat zoeter. In de verte hoor ik iemand mompelen dat die allergisch is aan chocolade, maar ach, ik ben wél fan. Als studente Taal- en letterkunde is wiskunde nooit mijn sterkste vak geweest, maar ik doe mijn best om mooie gelijke stukken te creëren. Weet je, ik ben nog steeds de jarige, dus ik verdien toch het grootste. De chocoladevegen die mijn mond voor de rest van de dag zullen bedekken, draag ik met trots. Ik ben de chocoladetaartkoningin, *baby.*

"*Happy birthday dear* dwars, *happy birthday to you.*" Oh, juist. April is niet alleen mijn verjaardagsmaand. De publicatie van *dwars* 150 betekent ook feest voor *dwars*. Ik moet mijn maand al langer delen met de paashaas die zo nodig eitjes wil verstoppen, moet daar nu nog een feest bijkomen? De aandacht delen, is duidelijk de aandacht verliezen. Waarom kan *dwars* haar verjaardag niet verplaatsen naar een andere maand?

Plots daagt het me waarom ik al de hele dag kijk op de heliumballonnen die '150' vormen. Ik haal snel de 1 naar beneden en met de 5 draai ik een paar rondjes tot die lijkt op een 2. Nog steeds kauwend op mijn chocoladetaart, swing ik er op los. Ik trek alle dwarsers een voor een van hun stoel en voor we het goed en wel beseffen is er een heus dansfestijn gaande, uiteraard op mijn afspeellijst. Gepikeerd door de complimenten die anderen krijgen, palm ik het midden van de ruimte in. Hebben mensen mijn danspassen al weleens gezien?

Ik tik luid en duidelijk op mijn glas en bedank iedereen om aanwezig te zijn op mijn verjaardagsfeestje. Om het feestje te eindigen, doe ik met een kort woordje uitleg over het woord dat iedereen me verwijt te zijn: "Egocentrisch is gevormd naar het model van het Franse *égocentrique* uit het Latijnse *ego* (ik) en een afleiding van het zelfstandig naamwoord *centrum*. Egocentrist is daar het substantief van." Uiteraard begrijp enkel ik dat, maar ik heb toch geprobeerd om het uit te leggen. Mijn verjaardag kapen? Niet met deze egocentrist! ■

uit het as (en terug)

tekst: Ronan Wouters ■ beeld: Amber Peeters

Na millennia vol liefde en leven geven, is het gedaan
Tigris heeft zijn Eufraat laten gaan
Silvanus,
Een man die nooit meer huilt
Wachtend op het gezang van de mus dat niet meer is
Zijn kinderen, angstig voor wat er achter de volgende bladzijde schuilt
Jong en welwillig
De toekomst steeds grillig
Het zwarte goud vloeit
Gaia's creaties veranderend in as
Alsof het hen nooit heeft geboeid
Terug naar hoe het ooit was

dwars

Maar nog langer in zwart-wit